

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

**Srovnání přístupů k zabezpečování místních veřejných služeb ve vybraných
malých obcích okresu Nový Jičín**

**Comparison of Approaches to Provision of Lokal Public Services in
Selected Small Municipalities in Nový Jičín District**

Student

Petra Vojkůvková

Vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Petra Vojkůvková**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Téma: Srovnání přístupů k zabezpečování místních veřejných služeb ve
vybraných malých obcích okresu Nový Jičín
Comparison of Approaches to Provision of Local Public Services in
Selected Small Municipalities in Nový Jičín District

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Úloha veřejných služeb v České republice
 3. Zabezpečování místních veřejných služeb ve vybraných obcích okresu Nový Jičín
 4. Srovnání přístupů k zabezpečování a financování veřejných služeb ve vybraných malých obcích okresu Nový Jičín
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

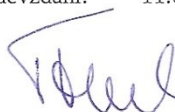
- BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Nakladatelství Slon, 2011. 236 s. ISBN 978-80-7419-069-8.
- SLAVÍK, Jakub. *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách - Jak poskytovat zákaznický orientované veřejné služby*. Praha: Grada Publishing, 2014. 183 s. ISBN 978-80-247-4819-1.
- STEJSKAL, Jan a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 280 s. ISBN 978-80-7552-726-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Petr Tománek, CSc.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 11.05.2018

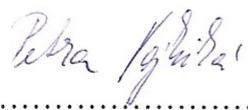
doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 11. května 2018

.....

Petra Vojkůvková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala své rodině za podporu při studiu a vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Petru Tománkovi, CSc., za odborné vedení a cenné rady při vypracování této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat paní starostce obce Mankovice Bc. Nikole Sigmundové, referentce obce Mankovice paní Miladě Černochové, panu starostovi Zdeňkovi Fusíkovi a referentce obce Bílov paní Pavle Sikorové za poskytnuté podklady, vedoucí k vypracování této práce.

V Ostravě dne 11. května 2018

OBSAH

1. Úvod.....	8
2. Úloha veřejných služeb v České republice	10
2.1. Veřejné služby	10
2.1.1. Kategorizace veřejných služeb	12
2.1.2. Organizátoři veřejných služeb	13
2.1.3. Financování veřejných služeb.....	14
2.1.4. Zabezpečení veřejných služeb	16
2.2. Územně samosprávné celky	20
2.2.1. Členění obcí z hlediska přeneseného výkonu státní správy.....	21
2.2.2. Hospodaření obcí	22
2.3. Charakteristika vybraných místních veřejných služeb	23
2.3.1. Knihovnické služby	23
2.3.2. Služby odpadového hospodářství	25
2.3.3. Služby vzdělávání	26
3. Zabezpečování místních veřejných služeb ve vybraných obcích okresu Nový Jičín ...	28
3.1. Charakteristika vybraných obcí	28
3.2. Knihovny	32
3.2.1. Obecní knihovna v Bílově	32
3.2.2. Obecní knihovna v Kujavách.....	33
3.2.3. Obecní knihovna v Mankovicích.....	35
3.3. Odpadové hospodářství	36
3.3.1. Odpadové hospodářství v obci Bílov	36
3.3.2. Odpadové hospodářství v obci Kujavy.....	37
3.3.3. Odpadové hospodářství v obci Mankovice.....	38
3.4. Vzdělávání	39

3.4.1. Vzdělávání v obci Bílov	39
3.4.2. Vzdělávání v obci Kujavy	40
3.4.3. Vzdělávání v obci Mankovice	41
4. Srovnání přístupů k zabezpečování a financování veřejných služeb ve vybraných malých obcích okresu Nový Jičín.....	43
4.1 Knihovnické služby	43
4.2 Odpadové hospodářství	47
4.3 Služby vzdělávání	51
5. Závěr.....	55
Seznam použité literatury.....	58
Seznam zkratk	63
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	

1. ÚVOD

Veřejné služby mají v životě každého člověka velký význam, protože se s nimi setkává každý den a vyjadřují jeho potřeby. Bere je jako samozřejmost, ale málokdo si uvědomuje, že poskytování služeb závisí na mnoha jiných faktorech, a proto každý poskytovatel veřejné služby poskytuje danou veřejnou službu jinak.

Pojem veřejná služba není nikde v legislativě vysvětlen. Definici tohoto pojmu každý autor interpretuje jinak. Veřejné služby jsou poskytovány zdarma nebo za nějaký poplatek, jsou poskytovány veřejnosti a nikdo nesmí být vyloučen ze spotřeby. Protože bývají neziskové, bývají z větší míry poskytovány státem a územními samosprávnými celky. Veřejné služby jsou veřejným sektorem zabezpečovány z důvodu selhání trhu.

Bakalářská práce je zaměřena na vybrané veřejné služby, které jsou poskytovány na úrovni obcí. Velký vliv na poskytování veřejných služeb a na celkovém rozvoji obce mají volené orgány – zastupitelstvo, rada a starosta. Výhodou rozhodování na úrovni obce je detailní lokální znalost, protože většina zastupitelů se podílí na veřejném dění v obci, např. jako představitelé místních spolků, neformální organizátoři veřejných akcí, nebo v postavení místní autority (učitele, lékaře atd.). Jak uvádí BERNARD (2011, s. 64) „*v malých obcích mají vztahy mezi samosprávou a občany jiný charakter než v obcích několikanásobně větších, zároveň zde samospráva řeší jinou agendu*“. Nevýhodou je neexistence podpůrného administrativního aparátu, která vyplývá z jejich malé velikosti a omezených rozpočtů. Rozhodování samosprávy není v řadě případů založeno na řádně zpracovaných podkladech a je vedeno spíše intuitivně. Dominantním aktérem je starosta obce a v případě absence rady obce je jediným aktérem výkonné moci, který sám rozhoduje o způsobu hospodaření obce dle schváleného rozpočtu.

Cílem bakalářské práce je srovnání přístupu podobných obcí k zabezpečování vybraných veřejných služeb v období 2012 – 2016. Byly vybrány obce, které jsou podobné rozlohou, počtem obyvatel a všechny poskytují vybrané veřejné služby – Bílov, Kujavy a Mankovice. Z poskytovaných služeb byly vybrány služby odpadového hospodářství, vzdělávání a knihovny. V bakalářské práci je využita metoda analýzy časové řady a metoda analýzy dokumentů.

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitolou je úvod, ve kterém je stanoven cíl práce, popis jednotlivých kapitol, výběr metod a použité zdroje. Druhá kapitola řeší úlohu veřejných služeb v České republice a je rozčleněna do tří podkapitol. První podkapitola je zaměřena vysvětlení pojmu veřejné služby, jejich kategorizaci, organizátory,

financování a zabezpečování. Druhá podkapitola se zabývá územně samosprávnými celky, jejich členěním z hlediska přeneseného výkonu státní správy a jejich hospodaření. Třetí podkapitola řeší charakteristiku vybraných místních veřejných služeb.

Třetí kapitola se zabývá analýzou zabezpečování místních veřejných služeb ve vybraných obcích okresu Nový Jičín. V této kapitole je uvedena charakteristika každé obce, popis vybrané služby v dané obci a jak je daná služba financována. Vybrány byly služby odpadového hospodářství, vzdělávání a knihovny. V odpadovém hospodářství se práce zaměřuje na svoz a likvidaci odpadů, ve vzdělávání na poskytování předškolního a základního vzdělávání a poslední porovnávanou službou je poskytování knihovnických služeb. Dále zde bude řešeno, jakým způsobem byly dané služby v období 2012 - 2016 zabezpečovány a financovány.

Ve čtvrté kapitole je srovnán přístup k zabezpečování a financování veřejných služeb ve vybraných obcích. Pro analýzu je nutné porovnat příjmy a výdaje na jednotlivé služby, počet uživatelů, případně počet možných uživatelů. Porovnáním se zjistí, které služby jsou obcemi více podporovány, dále která služba je nejméně a nejvíce využívána.

Pátá kapitola se věnuje shrnutí výsledků bakalářské práce a splnění cíle.

Při zpracování bakalářské práce je použita odborná literatura, která řeší veřejné služby a veřejnou správu. Z legislativy je použit především zákon o obcích, zákon o odpadech, školský zákon a knihovní zákon. Dále jsou použity interní dokumenty jednotlivých obcí a jejich příspěvkových organizací, závěrečné účty, výroční zprávy, výkazy, standardy a webové stránky obcí.

2. ÚLOHA VEŘEJNÝCH SLUŽEB V ČESKÉ REPUBLICE

Druhá kapitola je rozčleněna do tří podkapitol. První podkapitola se zaměřuje na vysvětlení pojmu veřejná služba, charakteristiku veřejných služeb, jejich kategorizaci, organizátory veřejných služeb, různé formy zabezpečení veřejných služeb a jejich financování. Druhá podkapitola je zaměřena na územně samosprávné celky, členění obcí a působnost obcí. Třetí podkapitola je zaměřena na charakteristiku vybraných místních veřejných služeb – služby knihoven, odpadové hospodářství a vzdělávání.

2.1. Veřejné služby

Vysvětlení pojmu veřejná služba je třeba nacházet v různých publikacích, jelikož v české legislativě tento pojem nenajdeme. Mnoho lidí si myslí, že ví, co to jsou veřejné služby. Když by tento pojem měli vysvětlit, tak už to tak snadné není. Přitom jsou všude kolem nás, využíváme je každý den.

HALÁSEK (2004) nazývá pojmem veřejná služba obvykle ty služby, které jsou vytvořené, organizované nebo regulované orgánem veřejné správy, čímž je zajištěno, že způsob poskytování služby je považován za nebytný pro uspokojení společenských potřeb při respektování principu subsidiarity.

Z ekonomického hlediska je OCHRANA (2007) považuje za ekonomické statky, jejichž spotřebiteli je veřejnost. Jsou tedy veřejnými statky, které můžeme rozdělit na čistě veřejné statky nebo smíšené veřejné statky.

Jiné vysvětlení uvádí SLAVÍK (2014). Ten ve své knize uvádí, že veřejnými službami rozumíme takové služby, jejichž cílem je sloužit nejen individuálním zákazníkům, ale společnosti či jiné komunitě jakožto celku, a z tohoto důvodu jsou financovány či spolufinancovány z veřejných prostředků k tomu určených.

Podle Slavíka zahrnují:

- věcné veřejné služby, které poskytují občanům konkrétní užitek, např. zdravotnictví, školství nebo veřejná doprava,
- správní veřejné služby, které zabezpečují obranu, veřejný pořádek nebo bezpečnost státu.

STEJSKAL (2017) a HALÁSEK (2004) rozšířili veřejné služby ještě o další skupinu:

- služby poskytované ve formě finanční podpory, ale to je spíše prostředek k zabezpečení věcné veřejné služby než služba.

Ve Strategii realizace Smart Administration v období 2007 - 2015 je pojem veřejné služby vysvětlen jako „*služby vytvořené, organizované nebo regulované orgánem veřejné správy takovým způsobem, který odpovídá specifickým společenským potřebám a respektuje princip subsidiarity. Veřejnou službou jsou tedy tzv. věcné veřejné služby, které jsou státem, krajem či obcí organizovány (poskytovány) v naturální – věcné – podobě či regulovány, příp. poskytovány ve formě finanční podpory a v širším slova smyslu i správní činnosti poskytované v samostatné nebo přenesené působnosti územního samosprávného celku*“ (MV ČR není datováno, s. 76).

Veřejné statky jsou takové statky, takové služby, které:

- neprochází trhem, dochází u nich k tzv. tržnímu selhání, tzn. ve většině případů se jedná o tzv. netržní statky, za určitých okolností (rozhodne-li se o tom veřejnou volbou z důvodu tržního selhání) to však mohou být i polotržní statky,
- jsou spotřebovávány kolektivně,
- jsou více či méně užitečné celé společnosti, a proto je veřejný zájem na jejich zabezpečování,
- často jsou efektivní, jestliže jsou zabezpečovány veřejnou správou, tzn. státem i územní samosprávou v rámci veřejného statku.

Veřejné služby mají charakter veřejných statků, které jsou charakteristické nevylučitelností ze spotřeby a nerivalitou ve spotřebě. STEJSKAL (2017, s. 35) uvádí, že „*nedělitelnost (nerivalitní spotřeba) vyjadřuje skutečnost, že pokud užitek ze spotřeby statku plyne jednotlivci, plyne i všem ostatním členům společnosti. Spotřeba statku jednotlivcem neomezuje spotřebu statku ostatním členům společnosti, spotřebitelé si tedy ve spotřebě navzájem nekonkurují*“. Z toho vyplývá, že statek se nedělí pro jednotlivé spotřebitele a rozsah spotřeby je pro všechny stejný. Nevylučitelnost znamená, že nikdo nemůže být vyloučen ze spotřeby, jelikož je to technicky nemožné (např. služby veřejné obrany státu), anebo ekonomicky nevhodné, neboť náklady na vyloučení spotřebitele převažují nad přínosy, které z vyloučení plynou.

Veřejné statky dělíme na čisté a smíšené. **Čisté veřejné statky** jsou statky kolektivní spotřeby a jsou spotřebovávány automaticky. Naopak **smíšené veřejné statky** jsou také kolektivními statky, ale kvantita je dělitelná, jelikož relativně přesně je možné určit podíl

jednotlivce na jejich spotřebě a stanovit uživatelský poplatek, a naopak kvalita je mezi jednotlivce nedělitelná.

Ve skutečnosti charakteristice čistého veřejného statku vyhovuje jen velmi málo statků. Většina statků má charakter tzv. smíšených statků.

Podle PEKOVÉ (2008, s. 58) může být spotřeba smíšených veřejných statků dvojí:

- fakultativní – rozhodnutí zda bude veřejný statek využívat či nikoliv, závisí na jednotlivci, např. veřejná hromadná doprava, kulturní služby atd. Poskytování těchto statků je zpravidla za uživatelský poplatek.
- přikázaná státem, resp. zákonem – spotřeba statků není ponechána na svobodné vůli občanů, jelikož je považována za užitečnou pro všechny občany. To jsou pak tzv. preferované veřejné statky, např. základní vzdělávání, povinné očkování.

Veřejné služby můžeme podle PEKOVÉ (2008, s. 54) charakterizovat těmito vlastnostmi:

- nehmotností
- neoddělitelností ve smyslu neoddělitelnosti produkce a spotřeby s přímým kontaktem na uživatele služby,
- nestálost ve smyslu nestejné kvality, kterou jednotliví uživatelé veřejné služby dostávají,
- neskladovatelností služby a zničitelností služby, pokud není využita uživatelem,
- nemožností vlastnictví služby, lze vlastnit pouze právo na poskytnutí služby.

Veřejné služby jsou spojeny s mnoha příčinami tržního selhávání. Důvodem je nerivalita ve spotřebě, nevylučitelnost ze spotřeby, nedokonalá konkurence. Soukromý sektor není schopen tyto problémy odstranit. Z tohoto důvodu jsou tyto služby zajišťovány veřejným sektorem.

2.1.1. Kategorizace veřejných služeb

Podle charakteristických vlastností můžeme služby rozřadit do několika kategorií:

1) Odvětvové třídění služeb

Služby jsou členěny podle odvětví, např. doprava, advokátní služby, zdravotnictví, školství atd. Český statistický úřad používá např. klasifikaci funkcí vládních institucí CZ – COFOG (např. všeobecné veřejné služby, ochrana životního prostředí, rekreace, kultura a

náboženství, vzdělávání atd.), nebo klasifikaci služeb neziskových institucí sloužících domácnostem podle účelu CZ – COPNI (např. rekreace a kultura, vzdělávání, ochrana životního prostředí, služby jinde neuvedené).

2) Služby pro spotřebitele a služby pro organizace

Služby pro spotřebitele jsou poskytovány domácnostem, jednotlivcům a ze služby obvykle neplyne žádná ekonomická výhoda. Jsou to např. služby lékaře, vzdělávání atd.

Služby pro organizace jsou poskytovány podnikům a dalším organizacím, jejichž prostřednictvím se vytváří další ekonomické užítky. Je to např. poskytnutí úvěru bankou na zakoupení výrobního zařízení, přináší okamžitou možnost využití disponibilního kapitálu.

Ovšem mnoho služeb je poskytována oběma kategoriím. Např. opravárenské služby, softwarové programy, telekomunikační služby atd.

3) Služby tržní a netržní

Tržní služby lze směnit na trhu za peníze a služby. Naopak netržní poskytují výhody, které je nutné rozdělovat pomocí netržních mechanismů. Zde patří veřejné služby. Za tyto služby se neplatí žádné poplatky, případně ceny dotované z veřejných zdrojů.

Při zařazení služeb do těchto kategorií je nutno zohlednit ekonomické, sociální, technologické a politické prostředí. Mohou existovat stejné typy služeb tržních i netržních - soukromé i veřejné nemocnice, soukromé i veřejné univerzity atd.

2.1.2. Organizátoři veřejných služeb

Na zabezpečení veřejných služeb se podílejí různí organizátoři, kteří mají mezi sebou rozděleny jednotlivé úkoly, tak aby byly služby řádně zajištěny.

Garant veřejné služby

Garanti řeší zejména otázku financování veřejných služeb a rozdělujeme je podle zodpovědnosti:

- zodpovědnost za dostupnost a rozvoj veřejných služeb náleží příslušným ministerstvům.
- zodpovědnost za dostupnost a kvalitu jednotlivých služeb náleží územním samosprávným celkům a jiným subjektům (např. zdravotní pojišťovny, zdravotní ústavy atd.).

Poskytovatel veřejné služby

HALÁSEK (2001) A HALÁSKOVÁ (2012) uvádí jako poskytovatele stát, kraj, obec nebo jakákoli právnická nebo fyzická osoba, která splní podmínky předepsané zákonem. Poskytovateli mohou být ministerstva, krajské, městské nebo obecní úřady, organizace, agentury nebo organizační složky ministerstev, krajů, měst nebo obcí, organizace nebo obchodní společnosti, které jsou zcela nebo zčásti v majetku ministerstva, kraje, města nebo obce. Veřejné služby mohou být poskytovány přímo, nepřímo nebo na smluvním základě. O nejefektivnějším způsobu výběru poskytovatelů a formě poskytování veřejné služby zpravidla rozhoduje garant.

Uživatelé veřejných služeb

Uživateli veřejných služeb jsou občané, kteří vytvářejí různé sociální skupiny. Každá tato sociální skupina má své specifické potřeby a požadavky, jejich oprávnění je porovnáváno zpravidla s právní normou (pokud existuje) nebo je kompromisem mezi možnostmi garanta (poskytovatele) a požadavky uživatele (zákazníka).

2.1.3. Financování veřejných služeb

Financování veřejných služeb se musí řešit individuálně pro jednotlivé druhy veřejných služeb. Mezi zdroje financování patří nadnárodní rozpočet (zejména rozpočet EU), státní rozpočet a rozpočtové fondy, mimorozpočtové fondy, rozpočty krajů a obcí, platby od spotřebitelů služeb, zdroje z ostatní (podnikatelské) či hospodářské činnosti, dary a další zdroje.

Státní rozpočet je nevýznamnějším veřejným rozpočtem, který plní funkci alokační, redistribuční a stabilizační. Příjmy jsou z cca 90 % tvořeny daňovými příjmy (DPH, spotřební daně, daně z příjmů, poplatky atd.), dále nedaňovými příjmy (příjmy z pronájmu majetku, se kterým hospodaří organizační složky a příspěvkové organizace, příjmy z činnosti organizačních složek státu a odvody příspěvkových organizací, přijaté sankce za porušení rozpočtové kázně atd.), kapitálovými příjmy (příjmy z prodeje dlouhodobého majetku) a přijaté transfery (dotace především z rozpočtu EU). Největší příjmy státního rozpočtu vykazuje kapitola všeobecná pokladní správa, která je tvořena daňovými příjmy. Výdaje se nejčastěji člení podle kapitol. Největší položkou jsou mandatorní výdaje – povinné výdaje, které musí stát zajišťovat dle zákona (např. důchody, sociální dávky, výdaje na volby atd.). Prostřednictvím kapitoly

všeobecná pokladní správa jsou realizovány transfery např. obcím, krajům, zdravotním institucím atd.

Mimorozpočtové fondy tvoří samostatné rozpočty a můžeme je rozdělit na státní účelové fondy, fondy typu vládních agentur a svěřenecké fondy. Státní účelové fondy jsou zaměřeny na financování určitého sektoru a v ČR jich máme 6 (např. Státní fond životního prostředí, Státní fond dopravní infrastruktury, Státní fond kultury atd.). Fondy typu vládních agentur jsou zaměřeny na rozvoj podnikání a nejsou zřízeny za účelem dosažení zisku (např. Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s., Česká exportní banka, a.s., Czechinvest atd.). Dále svěřenecké fondy neboli fondy zdravotního a sociálního pojištění a zde patří zdravotní pojišťovny a také zvláštní účet rezervy pro důchodovou reformu.

Rozpočty obcí a krajů mají podobnou strukturu příjmů i výdajů. Příjmy jsou děleny na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté transfery. Do daňových příjmů patří daně z příjmů, daně z přidané hodnoty a správní poplatky, navíc obce mají příjmy z daně z nemovitých věcí a místních poplatků. Mezi nedaňové příjmy patří poplatky za služby, příjmy z pronájmu majetku, příjmy od organizačních složek a příspěvkových organizací. Kapitálové příjmy získávají především z prodeje majetku. Příjmy z přijatých transferů tvoří dotace ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z fondů Evropské unie a obce mohou získat dotace od krajů. Rozpočet krajů tvoří z cca dvou třetin transfery, především ze státního rozpočtu. Výdaje můžeme rozdělit na běžné a kapitálové. Mezi běžné výdaje patří platy zaměstnanců, nákupy energií a služeb, dotace neziskovým organizacím a jiným rozpočtům, příspěvky příspěvkovým organizacím atd. Kapitálové výdaje jsou vynakládány na investiční nákupy, investiční transfery obyvatelstvu, obcím, organizacím atd. Výdaje rozpočtů krajů tvoří z větší části transfery, takže se výdajová struktura příliš neliší od struktury příjmové. Přijaté transfery jsou účelově určené a kraje je tak musí použít na sledovaný účel.

BERNARD (2011) tvrdí, že je systém financování obcí v České republice založen na třech pilířích. První z nich tvoří pravidelný rozpočet, který obec nijak ovlivní a odvíjí se od počtu jejích obyvatel. Druhý pilíř tvoří vlastní příjmy obce, především příjmy z její hospodářské činnosti (pronájem majetku či podnikání), které jsou ovšem u převážné většiny obcí jen minimální. Občas bývá tento pilíř posílen příjmy z prodeje majetku. Třetí pilíř je tvořen dotacemi z rozpočtu kraje, ze státního rozpočtu nebo z fondů Evropské unie.

Platby od spotřebitelů služeb neboli uživatelské poplatky se využívají u smíšených veřejných statků. PROVAZNÍKOVÁ (2015) tvrdí, že jejich užití je vhodné tam, kde je plátce

současně příjemcem služby a kde nedochází k problému přerozdělování. Zavedení poplatků a jejich výše závisí na tom, zda:

- lze určit podíl jednotlivce na spotřebě,
- cílem zpoplatnění může být omezení spotřeby,
- schopnosti spotřebitele platit,
- zavedení poplatků nesníží užívání služby právě tou skupinou spotřebitelů, která z ní má největší užitek,
- jaké jsou administrativní náklady na vybírání poplatků,
- jaký dopad bude mít vybírání poplatků na vztah mezi poskytovatelem a klientem (spotřebitelem).

Uživatelské poplatky mohou být příjmem územních rozpočtů, ale v případě, že si obec založí svou organizaci nebo službu zajišťuje prostřednictvím soukromé firmy, záleží na rozhodnutí orgánu územního samosprávného celku, komu budou uživatelé poplatek platit a v jaké výši.

Mezi uživatelské poplatky patří vodné, stočné, za sportovní a kulturní služby, za užívání hromadné dopravy, za hřbitovní služby atd. Ne vždy musí uživatelský poplatek pokrýt celé náklady za poskytování dané služby a v těchto případech je zbývající část hrazena z veřejných rozpočtů.

Nelze-li přesně měřit spotřebu veřejných statků nebo je měření a kontrola nákladná, stanovuje se paušální uživatelský poplatek.

Nové přístupy k financování veřejných služeb prosazují kombinaci veřejných zdrojů a soukromých zdrojů, konkrétně s uživatelskými poplatky (STEJSKAL, 2017). Důvodem je, že kdyby spotřeba veřejných statků byla zdarma, vedlo by to k nadspotřebě.

2.1.4. Zabezpečení veřejných služeb

Veřejné služby jsou zabezpečovány veřejným sektorem, jehož nejčastěji používanou definici uvádí REKTOŘÍK (2007, s. 18): „*Veřejný sektor je ta část národního hospodářství, ve které jsou ve veřejném zájmu uspokojovány potřeby společnosti a občanů formou statků prostřednictvím veřejných služeb, je financována převážně z veřejných rozpočtů, je řízena a spravována veřejnou správou, rozhoduje se v ní převážně veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole*“.

PEKOVÁ (2008) uvádí, že do veřejného sektoru patří vlastní veřejná správa, která má specifické postavení, poněvadž řídí veřejný sektor, dále justice, policie, armáda, školství, věda a výzkum, kultura a památková péče, tělesná kultura a sport, zdravotnictví, sociální služby, veřejná hromadná doprava, spoje, sociální bydlení, informační systémy a masmédia, vodní hospodářství – regulace vodních toků a další činnosti, oblasti ochrany životního prostředí, v některých zemích i energetické hospodářství.

STEJSKAL (2017) tvrdí, že existuje více forem zabezpečení veřejných služeb, které se navzájem liší typem producenta a zdroji financování služby. Jsou to především tyto dvě skupiny forem:

- ❖ **tradiční** – interní formy, kdy poskytovatel služby zároveň plní funkci producenta a službu i financuje,
- ❖ **alternativní** – externí formy, kdy jsou funkce poskytování a produkce odděleny (poskytovatel služby, tj. veřejný subjekt, není zároveň přímým producentem služby), funkce financování nemusí, ale může přináležet poskytovateli (např. některé z projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti infrastruktury jsou financovány soukromým partnerem).

Při volbě konkrétní formy zabezpečování veřejné služby by se měla veřejná instituce rozhodovat především podle:

- ekonomického charakteru služby,
- vlivu formy zabezpečování na efektivnost produkce,
- kvality služby,
- míry zachování principu rovnosti ve spotřebě této služby a
- možnosti veřejné kontroly této služby.

Výběr vhodné formy zabezpečení veřejné služby ovlivňuje efektivnost produkce a kvalitu zabezpečování služby.

Jak tvrdí PROVAZNÍKOVÁ (2015), mohou obce a kraje zvažovat tyto základní formy zajišťování statků a služeb:

- komunální organizace,
- obchodní společnosti,
- neziskové organizace,
- spolupráce mezi obcemi navzájem.

Komunální organizace

Obce nebo kraje mohou zřizovat svoje organizační složky nebo příspěvkové organizace, které zajišťují poskytování veřejných služeb.

Organizační složka vzniká rozhodnutím zastupitelstva obce nebo kraje. Hospodaří jménem svého zřizovatele, a proto jsou příjmy a výdaje těchto organizací součástí rozpočtu zřizovatele. Nemají vlastní právní subjektivitu a nejsou samostatnou účetní jednotkou. Tuto formu svého hospodaření volí obce pro takové činnosti, které nevyžadují velký počet zaměstnanců, nepotřebují složité a rozsáhlé strojní nebo jiné technické vybavení, nejsou vnitřně odvětvově či jinak organizačně členěné a nevstupují do složitých ekonomických nebo právních vztahů.

Příspěvkové organizace vznikají stejně jako organizační složky rozhodnutím zastupitelstva obce nebo kraje. Organizace dostává od svého zřizovatele příspěvek, se kterým hospodaří. Forma příspěvkové organizace se volí tehdy, je-li potřeba, aby měla organizace samostatnou právní subjektivitu a zároveň, aby mohla být obcí kontrolována. Má vlastní rozpočet a od svého zřizovatele získává na svůj provoz příspěvek. Příspěvkové organizace mohou poskytovat i doplňkové služby.

Obchodní společnosti

Územní samosprávné celky mohou svěřit provozování služeb právnickým osobám, které jsou založené na základě zákona o obchodních korporacích. Pro místní veřejné služby se nejčastěji používají formy společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. U s.r.o. ručí obce či kraje do výše svého vkladu. Naopak u a.s. za závazky společnosti neručí.

Externí formou zajišťují obce takové služby, které jsou pro ně finančně náročné. Služby jsou zabezpečovány na základě smluvního vztahu uzavřeného mezi obcí a obchodní společností.

Neziskové organizace

Obce a města mohou okrajově k poskytování služeb využít i nadace či nadační fondy. Nebo mohou pro zajišťování služeb uzavírat smlouvy nebo dohody o financování se spolky, dříve s občanskými sdruženími. Tohoto způsobu se využívá především v oblasti sociálních služeb a kulturní činnosti.

Formy spolupráce mezi obcemi

Spolupráce mezi obcemi se může realizovat několika způsoby.

Ke splnění konkrétního úkolu mohou uzavřít smlouvu. Smlouvu schvalují zastupitelstva, má písemnou formu a uzavírá se na dobu určitou nebo neurčitou.

Jinou formou je zakládání právnických osob dvěma nebo více obcemi.

Nejčastější formou spolupráce jsou dobrovolné svazky obcí. Vznikají za účelem ochrany a prosazování společných zájmů obcí. Členy svazku jsou pouze obce, kraje nesmí dobrovolné svazky zakládat.

Další formou spolupráce může být s územními samosprávnými celky jiných států a být členy mezinárodních sdružení místních orgánů. Tato forma spolupráce je poměrně častá u obcí z hraničních oblastí při podávání společných projektů s žádostí o finanční prostředky ze strukturálních fondů a iniciativ těchto fondů.

Obce se mohou stát členem Svazu měst a obcí ČR, který řeší na celostátní úrovni veškeré otázky týkající se fungování územní samosprávy. Mohou existovat sdružení, která se zaměřují na určitý věcný problém (např. Sdružení místních samospráv atd.), nebo regionální sdružení obcí.

Realizace veřejných zakázek s využitím Partnerství veřejného a soukromého sektoru (Public-Private Partnership neboli PPP)

Veřejná zakázka je zakázka, která se realizuje na základě smlouvy mezi obcí (veřejným zadavatelem) a dodavatelem za dohodnutou úplatu. Rozlišují se veřejné zakázky na dodávky, služby nebo stavební práce. Podle výše ceny jsou veřejné zakázky členěny na malého rozsahu, podlimitní a nadlimitní. Při zadávání veřejných zakázek se postupuje podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona se rozlišuje několik druhů zadávacích řízení, např. zjednodušené podlimitní řízení, otevřené řízení, užší řízení, jednací řízení s uveřejněním nebo bez uveřejnění, koncesní řízení.

Koncesní řízení se používá při realizaci Public-Private Partnership, které je založeno na základě smlouvy nazývané jako koncese neboli koncesní smlouva. PPP se může přeložit jako veřejně-soukromé partnerství. *Jedná se o partnerství při přípravě, výstavbě a provozování určitých typů objektů ve veřejném zájmu a při poskytování některých veřejných služeb* (PROVAZNÍKOVÁ, 2015). Je to např. při realizaci infrastruktury v dopravě, zdravotnictví, školství atd. Oba sektory mají v tomto partnerství slabé a silné stránky, a proto si silné stránky mezi sebou rozdělí tak, aby je maximálně využili a eliminovali rizika slabých stránek.

STEJSKAL (2017) tvrdí, že základní principy tohoto partnerství spočívají v těchto skutečnostech:

- veřejná instituce nadále nese zodpovědnost za zabezpečení veřejné služby (nebo infrastruktury), primárně se soustředí na dosažení vytčených cílů a přebírá plnou zodpovědnost za jejich naplnění,
- financování veřejné služby (nebo infrastruktury) může být částečně nebo úplně realizováno ze soukromých zdrojů,
- potencionální dodavatelé veřejné služby (nebo realizátoři veřejné infrastruktury), lhostejno, zda jsou veřejnoprávní či soukromoprávní, mají rovné právo ucházet se o možnost produkovat služby (nebo vybudovat a provozovat infrastrukturu),
- neexistuje všeobecně aplikovatelný model uspokojování veřejných potřeb v podobě poskytování veřejných služeb, konkrétně rozhodnutí v této oblasti by měla respektovat konkrétní podmínky.

V České republice se těchto partnerství využívá především na krajské a obecní úrovni, např. v hromadné dopravě, sociálních službách.

Obce mají možnost zvolit si, jakou formou budou veřejné služby zajišťovat. O výběru rozhodují zvolení představitelé dané obce. Jejich rozhodnutí je odvislé od výše dostupných zdrojů, místních zvyklostí, požadavků občanů a především náklonnosti k dané veřejné službě.

2.2. Územně samosprávné celky

Základními územními samosprávnými celky jsou dle zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, obce a jejich fungování se řídí zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Charakteristickým znakem obce je vlastní území, občané a samospráva.

Orgány obce tvoří zastupitelstvo obce, rada obce, starosta obce, obecní úřad a výbory, komise a zvláštní orgány obce.

Zastupitelstvo obce je tvořeno členy, kteří byli zvoleni veřejnou volbou. O počtu členů zastupitelstva rozhoduje zastupitelstvo obce nejpozději 85 dní před volbami do zastupitelstev obcí. Rozpětí počtu členů zastupitelstva je uvedeno v zákoně o obcích. Zastupitelstvu obce je

vyhrazeno např. vydávat obecně závazné vyhlášky, zřizovat příspěvkové organizace a schvalovat jejich účetní závěrky, schvalovat rozpočet obce, schvalovat program rozvoje obce, rozhodovat o prodeji, pronájmu nebo koupi pozemků, poskytovat dotace ve výši nad 50 tis. Kč, stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva.

Rada obce je volena zastupitelstvem obce a je tvořena starostou obce, místostarostou obce a dalšími členy z řad zastupitelů. Rada obce se nezřizuje v případě, že počet členů zastupitelstva nepřesahuje 15. V tomto případě vykovává část jejích pravomocí starosta obce. Radě obce je vyhrazeno např. plnit vůči právníkům osobám úkoly zakladatele nebo zřizovatele podle zvláštních předpisů, vydávat nařízení obce, stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadě a v organizačních složkách.

Starosta obce je volen zastupitelstvem obce. Zastupuje obec navenek a je zodpovědný zastupitelstvu obce. Mezi jeho úkoly patří např. plnit úkoly zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů, informovat veřejnost o činnosti obce, podepisovat právní předpisy obce.

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou a zaměstnanci obce zařazenými do obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta. Obecní úřad plní úkoly uložené v oblasti samostatné i v oblasti přenesené.

Výbory jsou orgánem zastupitelstva obce, jejich počet musí být lichý a předsedou výboru musí být člen zastupitelstva obce. Vždy musí být zřízen kontrolní a finanční výbor, případně výbor pro národnostní menšiny, žije-li v obci alespoň 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české nebo osadní výbor, je-li územní samosprávný celek tvořen částmi obce. Výbory plní především úkoly, kterými je pověřilo zastupitelstvo. Naopak komise jsou orgány rady obce a jejich zřízení není právně upraveno. Zvláštním orgánem obce jsou komise, které jsou podřízeny pokynům starosty, a je to např. komise pro projednávání přestupků.

2.2.1. Členění obcí z hlediska přeneseného výkonu státní správy

Obce vykonávají státní správu a samosprávu. V samostatné působnosti vykonává obec svoje záležitosti samostatně, vlastním jménem a prostředky, v rámci právních předpisů.

Státní správu vykonávají obce v přenesené působnosti a její rozsah je stanoven zákonem. K výkonu státní správy získávají obce státní příspěvek. V přenesené působnosti vydávají správní rozhodnutí. BERNARD (2011) ve své knize uvádí rozdělení obcí podle povahy a rozsahu úkolů státní správy do tří typů:

Obce 1. typu, kterým nebyly svěřeny žádné nebo jen minimální přenesené působnosti a které tyto působnosti vykonávají pouze na svém vlastním území.

Obce 2. typu – obce s pověřeným obecním úřadem, jejichž obecním úřadům byl svěřen výkon některých přenesených působností státní správy (např. poskytování správních a organizačních úkolů v souvislosti s volbami do zastupitelských orgánů a do Evropského parlamentu), a to nejen na jejich vlastním území, ale také ve správním obvodu zahrnujícím i určené obce v jejich zázemí.

Obce 3. typu – obce s rozšířenou působností, jejichž obecní úřady vykonávají ještě širší (ve srovnání s obcemi 2. typu) okruh přenesených působností státní správy (např. vydávají občanské průkazy, pasy, řidičské průkazy, vedou registr motorových vozidel, plní úkoly v oblasti vzdělávání a další úkoly), a to v rozsáhlejších územních obvodech než obce 2. typu.

Mezi prvním a druhým typem obcí stojí skupina obcí, jejichž obecní úřady vedou matriky, a obcí se stavebním úřadem, které obstarávají tyto agendy i pro další obce v okolí.

2.2.2. Hospodaření obcí

Řídí se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Rozpočet obce schvaluje zastupitelstvo obce.

Příjmy obce jsou tvořeny:

- a) **Daňové příjmy** jsou tvořeny daní z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, daní z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, daní z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů, daní z příjmů právnických osob, daní z příjmů právnických osob za obce, daní z přidané hodnoty, daní z příjmů nemovitých věcí, poplatkem za odpad, za psy, za užívání veřejného prostranství atd.
- b) **Nedaňové příjmy** jsou tvořeny příjmy z pronájmu pozemků a ostatních nemovitostí, z poskytování služeb a výrobků atd.
- c) **Kapitálové příjmy** jsou tvořeny příjmy z prodeje pozemků a ostatních nemovitostí.
- d) **Přijaté transfery** jsou tvořeny transfery na státní správu, na veřejně prospěšné pracovníky atd.

Výdaje jsou rozdělovány na:

- a) **Běžné výdaje** jsou tvořeny výdaji na platy zaměstnanců, odměny zastupitelům, energie, opravy majetku, nákup majetku, dopravní obslužnost, příspěvek příspěvkové organizaci atd. Také výdaje na služby jsou zahrnuty mezi běžné výdaje.
- b) **Kapitálové výdaje** jsou tvořeny výdaji na investice do budov, pozemků, zařízení atd. Kapitálové výdaje jsou odvislé od plánovaných investic a dotací.

2.3. Charakteristika vybraných místních veřejných služeb

Povinností obce je pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Zároveň při plnění svých úkolů chrání veřejný zájem. Tato ustanovení jsou záměrně neurčitá, jelikož ne všechny obce mají dostatek peněz na všechny veřejné služby. Rozhodnutí, které veřejné služby bude obec poskytovat, tedy záleží na zastupitelstvu obce.

Výjimku tvoří dvě základní povinnosti, a to povinnost vytvářet podmínky pro povinnou školní docházku a povinnost při nakládání s komunálním odpadem. Mezi další veřejné služby, které mohou obce poskytovat, patří např. údržba místních komunikací, údržba veřejných prostranství, zajištění požární ochrany, zajištění dopravní obslužnosti, veřejné osvětlení, pohřebnictví, knihovnické služby.

V této bakalářské práci se řeší tyto místní veřejné služby:

- knihovnické služby,
- služby odpadového hospodářství,
- služby vzdělávání.

2.3.1. Knihovnické služby

Knihovnické služby zařazujeme mezi kulturní veřejné služby a v širším pojetí se jedná o smíšený veřejný statek. Poskytování knihovnických služeb je upraveno zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Jelikož v žádném právním předpise nejsou vymezeny kvantitativní a kvalitativní ukazatele těchto služeb, byl zpracován Standard pro dobrou knihovnu – Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky. Cílem standardu knihovnických služeb je zlepšení dostupnosti a kvality knihovnických služeb jejich uživatelům. Standard

knihovnických služeb doporučuje provozní dobu knihovny pro veřejnost, tvorbu knihovního fondu a informačních zdrojů, umístění knihovny v obci, plochu knihovny určenou pro uživatele, studijní místa pro uživatele knihovny, přístup k internetu a informačním technologiím, webovou prezentaci knihovny, elektronický katalog knihovny na internetu, pracovníky knihovny a jejich vzdělávání a měření spokojenosti uživatelů knihovny.

Podstatou těchto služeb je např. vytváření a posilování čtenářských návyků od raného dětství, podpora samostatného sebevzdělávání i všech stupňů školského vzdělávání, zpřístupňování všech druhů obecných informací atd.

Knihovny se rozdělují podle hlediska dostupnosti těchto služeb na:

- 1) veřejné knihovny – ty poskytují služby všem občanům a jsou veřejně dostupné. Tyto knihovny se dále člení na:
 - a) knihovny obecní, městské, krajské a národní – knižní fond je tvořen univerzálně a pro všechny věkové kategorie,
 - b) specializované knihovny – jsou zaměřeny na různé obory, např. lékařské, pedagogické, právnické,
- 2) vysokoškolské knihovny – knižní fond je tvořen dle zaměření školy,
- 3) specializované knihovny – jedná se o neveřejné knihovny, např. v podnicích,
- 4) zámecké knihovny – bývaly tvořeny především šlechtickým rodem a nacházejí se v historických objektech,
- 5) školní knihovny – jsou určeny pro potřeby žáků a učitelů.

Financování knihovnických služeb poskytovaných obcemi

Vybrané obce zabezpečují služby knihovny organizační složkou, a proto jsou příjmy a výdaje součástí rozpočtu obce. Knihovnické služby na úrovni obcí jsou financovány především z rozpočtu obcí. Menší část je tvořena členskými poplatky, případně poplatky za její služby. Dále mohou obce pro své knihovny čerpat dotace z programu VISK (Veřejné informační služby knihoven), jehož základním cílem je inovace veřejných informačních služeb knihoven.

V rozpočtu jsou příjmy a výdaje na knihovnické služby zachyceny na paragrafu 3314 s názvem Knihovnické činnosti.

2.3.2. Služby odpadového hospodářství

Služby odpadového hospodářství jsou zařazeny mezi služby ochrany životního prostředí a v širším pojetí se jedná o smíšený veřejný statek. Patří mezi základní a nejrozsáhlejší oblasti ochrany životního prostředí z hlediska zákonných povinností obcí. Obec je dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, původcem odpadů vyprodukovaných fyzickými osobami na jejich území. Právní rámec a systém nakládání s odpady se stanovuje obecně závaznou vyhláškou o způsobu nakládání s odpady, kterou vydává obec v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů a zákona o odpadech a která je závazná pro občany a ostatní subjekty na území obce.

Podstatou této služby je předcházení vzniku odpadů, nakládání s odpady a ochrana životního prostředí.

Odpady lze rozdělit na tři základní kategorie:

1. Směsný komunální odpad (odpad z domácností),
2. Tříděný odpad – např. plasty, papír, sklo, kovy,
3. Ostatní odpad – např. nebezpečný, objemový, velkoobjemový.

Od roku 2015 jsou obce povinny zajistit svoz a likvidaci i biologicky rozložitelného odpadu a kovů.

Financování služeb odpadového hospodářství na úrovni obcí

Služby odpadového hospodářství jsou financovány z rozpočtu obcí a platbou od občanů. Obce si mohou zvolit, zdali stanoví poplatek za komunální odpad dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů nebo místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, nebo zda bude vybírat dle zákona o odpadech úhradu za stejnou činnost od fyzických osob na smluvním základě. Poplatek mohou vybírat na základě obecně závazné vyhlášky, kterou vydalo zastupitelstvo dané obce. Má-li obec systém dobře nastavený, znamená to, že se finanční prostředky vynaložené na odpadové hospodářství obci od občanů vrátí.

Další příjem mohou obce získat zapojením do systému EKO-KOM a stát se partnery při zajišťování zpětného odběru a využití odpadů z obalů. Na základě smlouvy dostává obec

finanční odměnu za množství vytríděných odpadů občany. Na tuto finanční odměnu má vliv také hustota sběrné sítě.

Příjmy z místního poplatku najdeme v rozpočtu mezi daňovými příjmy na položce 1340 s názvem Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, případně na položce 1337 Poplatek za komunální odpad a příjmy od EKO-KOMu na paragrafu 3727 s názvem Prevence vzniku odpadů. Výdaje na služby odpadového hospodářství na paragrafu 3722 s názvem Sběr a svoz komunálních odpadů.

2.3.3. Služby vzdělávání

Služby vzdělávání jsou považovány za čisté veřejné statky. Vzdělávací soustava je složena z těchto stupňů:

- předškolní vzdělávání, které je určeno především pro děti ve věku od tří do šesti let a je organizováno v mateřských školách,
- základní škola, do které je povinná školní docházka po dobu devíti školních roků; zde jsou zařazeny také základní umělecké školy,
- střední škola, která poskytuje žákům širší všeobecné nebo odborné znalosti; zde jsou zařazeny střední odborné učiliště, střední odborné školy, konzervatoře, gymnázia atd.,
- vyšší odborné školy umožňují absolventům středních škol s maturitní zkouškou další zvýšení kvalifikace,
- vysoké školy uskutečňují akreditované studijní programy a jsou nejvyšším článkem vzdělávací soustavy.

Podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, je obec povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a za tím účelem zřídí základní školu nebo zajistí plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Rovněž je podle tohoto zákona obec povinna zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání dětí, zejména pro děti, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně čtvrtého roku věku a pokud mají místo trvalého pobytu na jejím území. Pro splnění této povinnosti mohou zřídit mateřskou školu nebo zajistit předškolní vzdělávání v mateřské škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví vyhláškou č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění

pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, nejnižší počet dětí a žáků ve třídách.

Cílem vzdělávání je zejména rozvoj osobnosti člověka a získání všeobecného vzdělání.

Financování služeb vzdělávání na úrovni obcí

Obce obvykle zřizují mateřské a základní školy, ale podle školského zákona mohou zřizovat i základní umělecké školy, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská účelová zařízení a školy nebo školská zařízení, které jinak zřizuje kraj nebo ministerstvo, pokud prokáží potřebné finanční, materiální a personální zabezpečení jejich činnosti orgánu, který vede rejstřík škol a školských zařízení.

Pro zajištění služeb vzdělávání zřizují obce příspěvkové organizace a na jejich provoz dostávají tyto organizace každoroční příspěvek od zřizovatele. Další příjem tvoří neinvestiční dotace ze státního rozpočtu určená z větší části na pokrytí mzdových prostředků. Tato dotace je organizacím poskytována prostřednictvím krajských úřadů a její výše je odvislá od počtu žáků (krajské normativy). Menší příjmy plynou z vlastní činnosti (prodej vlastních výrobků, školného atd.) a z doplňkové činnosti, pokud ji mají povolenou zřizovatelem. Příspěvek obce je z větší části určen na pokrytí provozních nákladů. Menší část se používá na dokrytí mzdových prostředků, a to především v těch případech, kdy je počet dětí pod stanoveným minimálním počtem.

Přímo příjmy na vzdělávání v rozpočtu obce nenajdeme, jelikož všechny příjmy jdou přímo do rozpočtu příspěvkových organizací. Přesto obci příjem plyne, je skrytý ve sdílených daních, jelikož od roku 2013 patří počet dětí / žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí mezi kritéria pro přerozdělování sdílených daní. Naopak výdaje najdeme v rozpočtu na paragrafu 311 s názvem Předškolní a základní vzdělávání a konkrétně příspěvek na paragrafu 3113, položka 5331 s názvem Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím.

Jsou-li investiční zdroje příspěvkové organizace větší, než je jejich potřeba užití podle zřizovatele, může obec podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů uložit příspěvkové organizaci odvod odpisů do svého rozpočtu.

3. ZABEZPEČOVÁNÍ MÍSTNÍCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB VE VYBRANÝCH OBCÍCH OKRESU NOVÝ JIČÍN

Tato kapitola bude zaměřena na veřejné služby, které jsou poskytovány na úrovni obcí a analýza těchto služeb se týká období 2012 až 2016. Jelikož existuje široké spektrum veřejných služeb, v této práci jsou vybrány takové veřejné služby, které jsou ve vybraných obcích poskytovány a jejichž poskytování mohou ve značné míře ovlivnit volené orgány. Jedná se o služby knihovny, odpadového hospodářství a vzdělávání.

Vybranými obcemi jsou Bílov, Kujavy a Mankovice. Všechny tyto obce se nacházejí v Moravskoslezském kraji a zároveň v okrese Nový Jičín. Jsou to obce I. typu, které poskytují minimální rozsah státní správy. Jsou si podobné počtem obyvatel, rozlohou i poskytovanými veřejnými službami.

3.1. Charakteristika vybraných obcí

Bílov

Obec Bílov leží na náhorní rovině Nízkého Jeseníku nedaleko města Bílovec. Jde o kompaktnější centrální zástavbu s možností napojení na vodovod, plynovod a kanalizaci, která je napojena na čističku odpadních vod. Katastr obce je tvořen jedním katastrálním územím a má rozlohu 1 041 ha. Od roku 1993 je Bílov samostatnou obcí. Obec řídí sedmičlenné zastupitelstvo, rada není zřízena. Funkce starosty i místostarosty jsou uvolněné. Zastupitelstvo zřídilo čtyři výbory, z toho jsou dva povinné – finanční a kontrolní, a dva nepovinné – kulturní a hospodářský. Všechny výbory jsou tříčlenné. V obci působí také dvě komise – tříčlenná povodňová komise a tříčlenná komise pro projednávání přestupků.

Ke sportovnímu využití slouží venkovní víceúčelové hřiště, tenisový kurt s umělým povrchem, cyklostezka Kravařsko, vodní nádrž Hubleska ke sportovnímu využití a sportovní centrum, ve kterém je možnost zahrát si bowling anebo využít víceúčelové sportovní hřiště ke hře tenisu, nohejbalu, volejbalu, badmintonu či sálové kopané. Pro turistické účely slouží rozhledna Kanihůra. Významnou památkou je kostel sv. Vavřince. Dále zde najdeme obchod, mateřskou školu a knihovnu. Základní škola byla k 31.1.2018 zrušena. Obec provozuje dům s pečovatelskou službou s 8 byty. Občané nemají k dispozici poštu a nejbližší pobočka je v Bílovci.

V obci působí řada spolků – klub motorkářů, myslivecké sdružení, spolek rybářů, fotbalový klub, římskokatolická farnost atd. V Bílově je 20 firem a 108 živností.

Tabulka 3.1 Počet obyvatel, příjmy a výdaje obce Bílov v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet obyvatel	561	573	590	589	586
Daňové příjmy	5 224 924,66	6 678 826,55	6 217 009,45	6 582 902,66	7 327 361,74
Nedaňové příjmy	2 281 276,04	2 565 345,49	2 300 711,23	3 282 863,58	3 339 024,28
Kapitálové příjmy	39 680,00	411 500,00	32 680,00	18 425,00	37 975,00
Přijaté transfery	1 120 207,00	1 292 047,00	1 943 876,00	2 120 255,10	5 356 655,05
Příjmy celkem	8 666 087,70	10 947 719,04	10 494 276,68	12 004 446,34	16 061 016,07
Běžné výdaje	6 812 797,96	6 454 215,92	5 913 635,46	7 067 959,55	7 345 171,27
Kapitálové výdaje	2 074 010,00	1 953 150,55	13 187 446,99	1 760 069,74	11 342 829,14
Výdaje celkem	8 886 807,96	8 407 366,47	19 101 082,45	8 828 029,29	18 688 000,41
Saldo příjmů a výdajů	- 220 720,26	2 540 352,57	- 8 606 805,77	3 176 417,05	- 2 626 984,34

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov za roky 2012 – 2016 a statistiky počtu obyvatel MV ČR v letech 2012 - 2016

Z tabulky č. 3.1 je vidět, že výši příjmů obce Bílov výrazně ovlivňují přijaté transfery, ale i přesto je zřejmé, že daňové i nedaňové příjmy se neustále zvyšují. Růst daňových příjmů je způsoben změnami rozpočtového určení daní od roku 2013. Nejvyšší příjmy i vyšší výdaje jsou v roce 2016, protože obec v tomto roce získala dotaci na snížení energetické náročnosti mateřské školy, chodníky a autobusové zastávky. V roce 2014 obec neměla moc vysoké příjmy, ale výdaje byly za sledované období nejvyšší. Záporné saldo bylo způsobeno stavbou víceúčelového sportovního zařízení, kterou obec postavila z vlastních zdrojů.

Kujavy

Obec Kujavy je protáhlá obec při Děrenském potoce vzdálená asi 3 km od Fulneku. Obec je tvořena volnější protáhlou ulicovou zástavbou s možností napojení na vodovod a plynovod, kanalizace v obci není. Katastrální území je jedno a má rozlohu 943 ha. Obec Kujavy se osamostatnila k 1.1.1998. Počet členů zastupitelstva je sedm, z toho funkce starosty je

uvolněná a místostarosta je neuvolněná. Rada není zřízena. V obci jsou pouze povinné výbory – finanční a kontrolní s počtem členů 3. Mezi další orgány, které v obci působí, patří povodňová komise se 6 členy a komise pro projednávání přestupků se třemi členy.

Ke sportování lze využít fotbalové nebo asfaltové hřiště, či cyklostezka Kravařsko. Významnou památkou je kostel sv. Michala. V obci je obchod, základní a mateřská škola, dvě hospody, knihovna a pošta.

V obci působí sbor dobrovolných hasičů, TJ Sokol Kujavy, myslivecký spolek, svaz postižených civilizačními chorobami a římskokatolická farnost. V obci má 18 firem své sídlo a 93 živností.

Tabulka 3.2 Počet obyvatel, příjmy a výdaje obce Kujavy v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet obyvatel	555	565	570	569	558
Daňové příjmy	4 841 870,74	5 955 139,73	6 474 218,47	6 669 801,76	7 256 636,57
Nedaňové příjmy	677 687,72	509 649,40	667 138,81	623 291,54	528 432,36
Kapitálové příjmy	0,00	0,00	313 999,00	6 198,00	1 470,00
Přijaté transfery	583 895,80	4 043 998,26	4 770 269,84	1 770 480,26	1 849 537,80
Příjmy celkem	6 103 454,26	10 508 787,39	12 225 626,12	9 069 771,56	9 636 076,73
Běžné výdaje	4 497 923,99	5 573 048,97	5 569 115,67	6 489 564,87	6 365 133,53
Kapitálové výdaje	114 135,00	3 730 149,80	5 843 046,00	2 831 729,80	492 670,90
Výdaje celkem	4 612 058,99	9 303 198,77	11 412 161,67	9 321 294,67	6 857 804,43
Saldo příjmů a výdajů	1 491 395,27	1 205 588,62	813 464,45	- 251 523,11	2 778 272,30

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Kujavy za roky 2012 – 2016 a statistiky počtu obyvatel MV ČR v letech 2012 - 2016

Příjmy obce Kujavy neustále oscilují, ale jak vyplývá z tabulky č. 3.2, daňové příjmy každým rokem rostou. Příjmy jsou ovlivněny přijatými transfery, které byly nejvyšší v roce 2014, jelikož v tomto roce se realizoval projekt snížení energetické náročnosti hasičské zbrojnice a kulturního domu. Z tohoto důvodu byly v daném roce i nejvyšší výdaje. Saldo obce Kujavy je kladných hodnotách, záporné bylo pouze v roce 2015 a bylo pokryto z přebytku z předchozích let.

Mankovice

Obec Mankovice se nachází na jižním okraji CHKO Poodří. Obec je tvořena protáhlou ulicovou zástavbou. Z inženýrských sítí je možné se napojit na vodovod i plynovod, kanalizace vybudována není. Celková rozloha obce je 1 012 ha a je tvořena jedním katastrálním územím. Samostatnou obcí je od roku 1990. Obec má pětičlennou radu a patnáctičlenné zastupitelstvo. Uvolněná je pouze funkce starosty. V obci působí pouze povinné výbory – finanční a kontrolní. Komise je pouze jedna, a to povodňová komise, jejímiž členy jsou členové rady.

Pro sportovní využití lze využít hřiště, tělocvičnu a cyklostezku Odra – Morava – Dunaj. Významnou památkou je kostel Navštívení Panny Marie. V obci je obchod, hospoda, motorest, knihovna, základní a mateřská škola.

V obci působí různé spolky – TJ Tatran Mankovice, klub seniorů, sbor dobrovolných hasičů, SRPŠ, Český svaz žen, spolek Lentilky, římskokatolická farnost atd. V obci má sídlo 19 firem a je zde 70 živností.

Tabulka 3.3 Počet obyvatel, příjmy a výdaje obce Mankovice v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
<i>Počet obyvatel</i>	588	584	588	593	586
Daňové příjmy	5 923 885,25	7 524 944,44	7 122 288,40	8 287 143,66	7 123 871,55
Nedaňové příjmy	868 348,81	855 677,11	903 189,41	1 144 676,87	1 088 813,45
Kapitálové příjmy	62 050,00	97 910,00	0,00	0,00	0,00
Přijaté transfery	678 124,14	2 529 843,00	715 978,45	740 445,20	135 676,44
<i>Příjmy celkem</i>	7 532 408,20	11 008 374,55	8 741 456,26	10 172 265,73	8 348 361,44
Běžné výdaje	6 722 579,17	6 128 190,22	7 451 551,72	6 739 721,62	5 613 885,23
Kapitálové výdaje	852 676,00	2 869 575,14	3 000,00	663 683,00	38 307,50
<i>Výdaje celkem</i>	7 575 255,17	8 997 765,36	7 454 551,72	7 403 404,62	5 652 192,73
Saldo příjmů a výdajů	- 42 846,97	2 010 069,19	1 286 904,54	2 768 861,11	2 696 168,71

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Mankovice za roky 2012 – 2016 a statistiky počtu obyvatel MV ČR v letech 2012 – 2016

Z tabulky č. 3.3 vyplývá, že daňové příjmy oscilují, ale naopak nedaňové příjmy kromě roku 2013 rostou. Největší příjmy byly v roce 2013, což bylo ovlivněno přijatými transfery na zateplení budovy základní školy, což se také odrazilo na největších výdajích ve sledovaném období. Při porovnání příjmů a výdajů v jednotlivých letech bylo záporné saldo pouze v roce 2012. Obec málo využívá možnosti získávání dotací.

3.2. Knihovny

Služby knihoven jsou analyzovány ve sledovaných obcích za roky 2012 – 2016 podle kritéria plnění standardů kvality, dále počtu knih, výpůjček a uživatelů a příjmů a výdajů v jednotlivých vybraných obcích. Výpůjčka je půjčení jedné knihovní jednotky jednomu uživateli prezenčně nebo absenčně. Uživatel je osoba, která má platnou registraci v dané knihovně. Návštěvník je ten, kdo osobně navštívil knihovnu a využil jejích služeb.

Knihovnické služby jsou ve vybraných obcích zajišťovány formou organizační složky obce. Jedná se o knihovny zařazené mezi veřejné obecní knihovny. Všechny tyto knihovny jsou zapojeny do výměnného fondu, který je zajišťován Městskou knihovnou Nový Jičín pověřenou výkonem regionálních funkcí. Výměnný fond spočívá ve výměně knih v okruhu obecních knihoven.

3.2.1. Obecní knihovna v Bílově

Knihovna byla zřízena k 1.8.2008 a nachází se v budově obecního úřadu. Obsluhu knihovny zajišťuje 1 zaměstnanec.

Tabulka č. 3.4 Počet knih, výpůjček, uživatelů a návštěvníků v letech 2012 – 2016 – knihovna Bílov

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet knih	1068	1068	1068	1068	594
Počet výpůjček	849	252	518	372	432
Počet uživatelů	10	10	9	5	6
Počet výpůjček na uživatele	84,9	25,2	57,6	74,4	72,0
Počet návštěvníků	339	201	248	80	85
Počet výpůjček na návštěvníka	2,5	1,3	2,1	4,7	5,1

Zdroj: Vlastní zpracování dle ročních výkazů o knihovně v Bílově za roky 2012 - 2016

V tabulce č. 3.4 můžeme vidět počet knih, výpůjček, uživatelů a návštěvníků. Počet knih je ve čtyřech po sobě jdoucích letech stejný a z důvodu vyřazení v roce 2016 klesl o necelou polovinu. Počet výpůjček se mění. Počet uživatelů i počet návštěvníků každým rokem klesá.

Největší počet výpůjček, uživatelů a návštěvníků byl v roce 2012 a naopak nejméně jich bylo v roce 2015. Je-li počet výpůjček přepočten na uživatele, je nejmenší počet výpůjček v roce 2013 a největší v roce 2012. U počtu výpůjček na návštěvníka je pořadí u nejmenšího počtu výpůjček stejný, tedy rok 2012, ale u největšího počtu výpůjček je to rok 2016 – 5,082 výpůjček na návštěvníka

Financování obecní knihovny v Bílově

V knihovně je stanoven členský příspěvek ve výši 50 Kč. Ve sledovaném období obec žádné dotace nečerpala, proto je provoz knihovny financován z členských příspěvků a z rozpočtu obce.

Tabulka č. 3.5 Příjmy a výdaje knihovny v Bílově v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjem	0	1050	0	0	500
Výdaj, z toho:	5 886	5 760	6 000	5 610	7 048
- mzdy	5 646	5 760	5 760	5 370	5 438
- knihy	0	0	240	0	1 610
- vybavení	0	0	0	0	0
- ostatní	240	0	0	240	0
Rozdíl	- 5 886	- 4 710	- 6 000	- 5 610	- 6 548

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov za roky 2012 – 2016

Z tabulky č. 3.5 je vidět, že vlastní příjmy knihovny jsou nepravidelné, knihovna je odvádí zřizovateli a provoz knihovny je plně závislý na rozpočtu obce. Výdaje z velké části tvoří mzda knihovnice. Obec vykazuje v letech 2014 a 2016 výdaje na knihy, ovšem v ročních výkazech o knihovně nejsou žádné přírůstky vykázány. Z výše uvedeného je zřejmé, že obec udržuje knihovnu v základním rozsahu a nesnaží se zvýšit kvalitu poskytované služby. Největší výdaje byly v roce 2016 a nejmenší v roce 2013.

3.2.2. Obecní knihovna v Kujavách

Knihovna byla zřízena k 18.7.2002 a nachází v kulturním domě. Obsluhu knihovny zajišťuje 1 zaměstnanec.

Knihovna patří mezi knihovny, které z větší části plní Standardy pro dobrou knihovnu. Má on-line katalog a také webové stránky www.naseknihovna.cz/kujavy.

Knihovnice má velmi dobrou spolupráci s učiteli z místní základní školy, kteří spolu s dětmi z 3. – 5. ročníku knihovnu pravidelně navštěvují.

Tabulka č. 3.6 Počet knih, výpůjček, uživatelů a návštěvníků v letech 2012 – 2016 – knihovna Kujavy

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet knih	1419	1444	1486	1413	1311
Počet výpůjček	263	242	176	204	453
Počet uživatelů	20	11	12	12	30
Počet výpůjček na uživatele	13,2	22,0	14,7	17,0	15,1
Počet návštěvníků	167	90	75	92	392
Počet výpůjček na návštěvníka	1,575	2,689	2,347	2,217	1,156

Zdroj: Vlastní zpracování dle ročních výkazů o knihovně v Kujavách za roky 2012 - 2016

Podle tabulky č. 3.6 počet knih v letech 2015 a 2016 poklesl, důvodem bylo vyřazení starých knih, přesto je z výkazu zřejmé, že knihovna nové knihy nakupuje. Počet výpůjček od roku 2012 klesal, ale od roku 2015 se počet výpůjček zase zvyšuje. Počet uživatelů v roce 2013 o 45 % klesl, ale pak mírně stoupl a největší nárůst byl roce 2016. Podobně jako počet výpůjček, tak i počet návštěvníků od roku 2012 klesal a od roku 2015 zase začal stoupat. Největší počet výpůjček, uživatelů a návštěvníků byl v roce 2016 a na druhém místě je rok 2012. Po přepočtu výpůjček na uživatele je největší počet v roce 2013 a nejmenší v roce 2012. Při přepočtení na návštěvníka je největší počet také v roce 2013, ale nejmenší je v roce 2016.

Financování obecní knihovny v Kujavách

V knihovně je stanoven členský příspěvek pro dospělé ve výši 50 Kč a pro děti 30 Kč. Obec získala ve sledovaném období dotaci z Ministerstva kultury ČR ve výši 30 000 Kč na nákup dvou počítačů, tiskárny, stolu, židlí a www katalogu. Provoz této knihovny je financován z členských příspěvků a z rozpočtu obce.

Tabulka č. 3.7 Příjmy a výdaje knihovny v Kujavách v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjem	650	410	460	30 550	1 030
Výdaj, z toho:	13 846	35 174	29 490	106 100	39 018
- mzdy	5 899	6 000	6 000	11 500	12 000
- knihy	240	0	14 804	18 870	17 800
- vybavení	0	13 995	0	65 063	2 888
- ostatní	7 707	15 179	8 686	10 667	6 330
Rozdíl	- 13 196	- 34 764	- 29 030	- 105 550	- 37 988

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Kujavy za roky 2012 – 2016

Z tabulky č. 3.7 je vidět, že členské příspěvky jsou vybírány každoročně. Do příjmu i výdajů v roce 2015 je zahrnuta i získaná dotace ve výši 30 000 Kč. V letech 2014 – 2016 zvýšila obec výdaje na knihy a v letech 2013 a 2015 zlepšila i vybavení knihovny. Výdaje na provoz

knihovny se od roku 2012 o více jak 50 % zvýšily a z toho vyplývá, že se obec snaží zvýšit kvalitu poskytované služby.

3.2.3. Obecní knihovna v Mankovicích

Knihovna byla zřízena k 21.12.2006 a nachází v budově obecního úřadu. Obsluhu knihovny zajišťuje 1 zaměstnanec.

Tabulka č. 3.8 Počet knih, výpůjček, uživatelů a návštěvníků v letech 2012 – 2016 – knihovna Mankovice

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet knih	2420	2504	2574	2628	2682
Počet výpůjček	1040	1248	1000	1362	1362
Počet uživatelů	53	41	30	27	31
Počet výpůjček na uživatele	19,6	30,4	33,3	50,4	43,9
Počet návštěvníků	415	403	274	285	269
Počet výpůjček na návštěvníka	2,5	3,1	3,7	4,8	5,1

Zdroj: Vlastní zpracování dle ročních výkazů o knihovně v Mankovicích za roky 2012 - 2016

Počet knih dle tabulky č. 3.8 má ve sledovaných letech vzrůstající tendenci, stejně jako počet výpůjček, vyjma roku 2014, kdy počet výpůjček poklesl. Naproti tomu klesá počet uživatelů, jejichž počet od roku 2012 klesal a mírný vzestup byl v roce 2016. Stejně tak i počet návštěvníků. Mírný vzestup byl v roce 2015, ale následující rok tento počet opět klesl. Počet výpůjček na uživatele je nejvyšší v roce 2015 a nejmenší v roce 2012. I počet výpůjček na návštěvníka je nejmenší v roce 2012, ale největší v roce 2016.

Financování obecní knihovny v Mankovicích

V knihovně je stanoven členský příspěvek pro dospělé ve výši 30 Kč a pro děti 10 Kč. Žádnou dotaci na tuto službu obec nezískala. Financování provozu je zajišťováno z rozpočtu obce a členských příspěvků.

Tabulka č. 3.9 Příjmy a výdaje knihovny v Mankovicích v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjem	962	874	660	460	760
Výdaj, z toho:	24 518	20 029	21 061	20 187	17 471
- mzdy	13 200	10 000	10 750	10 000	7 500
- knihy	10 802	9 908	9 938	10 187	0
- vybavení	0	0	0	0	0
- ostatní	516	121	373	0	9 971
Rozdíl	- 23 556	- 19 155	- 20 401	- 19 727	- 16 711

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Mankovice za roky 2012 – 2016

Z tabulky č. 3.9 je vidět, že členské příspěvky jsou vybírány každoročně a největší byly v roce 2012. Většinu výdajů tvoří výdaje na mzdy a knihy a jsou v daných letech na stejné úrovni. Knihy jsou nakupovány pravidelně a jsou jediným nástrojem ke zvýšení kvality knihovny. Výdaje se pohybují na podobné úrovni, přesto nejvyšší byly v roce 2012 a nejmenší v roce 2016.

3.3. Odpadové hospodářství

Analýza služeb odpadového hospodářství je zaměřena na výši příjmů a výdajů a dále na množství odpadů.

Námi vybrané obce si stanovily místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Obce si službu odpadového hospodářství zajišťují na základě smluv u různých společností. V každé obci je tato služba zabezpečována v jiném rozsahu, což má vliv na výši výdajů. Obec Kujavy a Mankovice jsou spolu s dalšími 43 obcemi a městy akcionáři společnosti ASOMPO, a.s. Tato společnost byla založena za účelem vyřešení problematiky s odpady a zneškodňováním odpadů v okrese Nový Jičín, která spočívala v založení skládky. Společnost vlastní pouze svozová vozidla na biologicky rozložitelný odpad a na svoz komunálních odpadů si obce musely svozová auta zajistit sama. Obce ji tedy převážně využívají pro svoz a likvidaci bio odpadu.

3.3.1. Odpadové hospodářství v obci Bílov

Svoz komunálního odpadu, skla, plastu a velkoobjemového odpadu zajišťuje na základě smlouvy firma OZO Ostrava s.r.o., svoz papíru firma ASA spol. s r. o. (od roku 2016 se firma přejmenovala na firmu FCC Česká republika, s.r.o.) a od roku 2015 svoz biologicky rozložitelného odpadu firma Projekt Moravská s.r.o. Dle výkazu pro EKO-KOM je v obci zaveden také sběr elektrozařízení firmou ASEKOL.

Tabulka č. 3.10 Množství odpadů v obci Bílov v letech 2012 – 2016 (v tunách)

	2012	2013	2014	2015	2016
Směsný komunální	64,48	63,118	64,412	64,277	66,44
Tříděný	11,35	14,84	18,557	16,915	14,613
Ostatní	14,88	16,785	12,138	11,554	34,058

Zdroj: Vlastní zpracování z ročních výkazů EKO-KOMu obce Bílov za roky 2012 – 2016 a z ročních hlášení do ISPOP obce Bílov za roky 2012 – 2016

Z tabulky č. 3.10 vyplývá, že množství směsného komunálního odpadu je v uvedených letech přibližně stejný, ale množství tříděného odpadu je kolísavé. Nejmenší množství tříděného odpadu je v roce 2012 a největší v roce 2014. Množství ostatního odpadu v roce 2016 značně vzrostlo, což je způsobeno především sběrem biologicky rozložitelného odpadu.

Financování odpadového hospodářství v obci Bílov

Zastupitelstvo obce Bílov stanovilo místní poplatek ve výši 400 Kč na osobu. Dalším příjmem je odměna z EKO-KOMu.

Tabulka č. 3.11 Příjmy a výdaje na odpadové hospodářství v obci Bílov v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjem, z toho:	248 536	259 411	288 396	288 168	270 082
- poplatek	223 081	219 411	225 727	224 665	216 267
- EKO-KOM	25 455	40 000	62 669	63 503	53 815
Výdaj	270 632	315 768	356 522	337 748	355 124
Rozdíl	- 22 096	- 56 357	- 68 126	- 49 580	- 85 042

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov za rok 2012 - 2016

Z tabulky č. 3.11 je vidět, že částka, kterou obec na zabezpečení služby doplácí, každým rokem stoupá, což je způsobeno zvyšujícími se výdaji. Příjem z poplatku se liší pouze v menších částkách na rozdíl od odměny z EKO-KOMu, která až do roku 2015 stoupala.

3.3.2. Odpadové hospodářství v obci Kujavy

Svozy komunálního odpadu, plastu, skla a velkoobjemového odpadu jsou v obci Kujavy zajišťovány firmou OZO Ostrava s.r.o., svoz papíru firmou ASA spol. s r. o. a svoz biologicky rozložitelného odpadu od roku 2015 firma Projekt Moravská. Navíc je od roku 2013 zajišťován i sběr textilu, a to firmou REVENGE a.s. (od roku 2014 se firma přejmenovala na TextilEco a.s.) a sběr biologicky rozložitelného odpadu byl zajišťován již před platností změny zákona firmou ASOMPO a.s.

Tabulka č. 3.12 Množství odpadů v obci Kujavy v letech 2012 – 2016 (v tunách)

	2012	2013	2014	2015	2016
Směsný komunální	124,2	109,4	102,5	97,0	102,9
Tříděný	29,0	28,4	32,9	31,1	32,6
Ostatní	17,4	55,3	52,9	67,9	68,1

Zdroj: Vlastní zpracování z ročních výkazů EKO-KOMu obce Kujavy za roky 2012 – 2016 a z ročních hlášení do ISPOP obce Kujavy za roky 2012 – 2016

Množství směsného komunálního dle tabulky č. 3.12 oproti roku 2012 klesá, nejmenší množství bylo v roce 2015. Stoupá množství tříděného i ostatního odpadu. Nejméně tříděného odpadu bylo v roce 2013 a nejvíce v roce 2014. Množství ostatního odpadu vzrůstá z důvodu sběru biologicky rozložitelného odpadu.

Financování odpadového hospodářství v obci Kujavy

Obec Kujavy má stanovený místní poplatek ve výši 450 Kč na osobu. Obec je zapojena do systému EKO-KOM.

Tabulka č. 3.13 Příjmy a výdaje na odpadové hospodářství v obci Kujavy v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjem, z toho:	327 875	344 669	348 959	354 034	379 299
- poplatek	240 280	250 636	247 591	244 621	273 785
- EKO-KOM	87 595	94 033	101 368	109 413	105 514
Výdaj	444 505	451 296	464 264	498 355	532 526
Rozdíl	- 116 630	- 106 627	- 115 305	- 144 321	- 153 227

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Kujavy za rok 2012 - 2016

Z tabulky č. 3.13 je vidět, že tato obec musí odpadové hospodářství dofinancovávat. Odměna z EKO-KOMu se každým rokem zvyšuje, což má vliv na celkové zvyšování příjmů. Získaná odměna navíc ovlivňuje i výši částky, kterou musí obec použít na dofinancování služby. Příjem z EKO-KOMU tvoří významnou část příjmu na tuto službu.

3.3.3. Odpadové hospodářství v obci Mankovice

Služby odpadového hospodářství v této obci zajišťuje firma AVE, s.r.o. Biologicky rozložitelný odpad zajišťuje firma ASOMPO, a.s. Další firmy zapojené do odpadového hospodářství v této obci nejsou ve výkazech uvedeny.

Tabulka č. 3.14 Množství odpadů v obci Mankovice v letech 2012 – 2016 (v tunách)

	2012	2013	2014	2015	2016
Směsný komunální	131,8	130,3	130,3	127,6	120,0
Tříděný	- *	- *	- *	13,4	14,3
Ostatní	8,9*	10,1*	11,1*	34,6	14,0

Zdroj: Vlastní zpracování z ročních výkazů EKO-KOMu obce Mankovice za roky 2012 – 2016 a z ročních hlášení do ISPOP obce Mankovice za roky 2012 – 2016

*) údaje se nepodařilo zjistit, případně jsou neúplné

Množství tříděného odpadu se za roky 2012 – 2014 nepodařilo zjistit, jelikož výkazy do systému ISPOP nejsou na obci, ani u svozové firmy zachovány. Množství ostatního odpadu je

neúplné, jelikož ve výkaze EKO-KOMu se uvádí pouze množství velkoobjemového odpadu. Oba výkazy jsou pouze v roce 2016, ale množství uvedená ve výkazech na sebe nenavazují. Pokud se však bude z tabulky č. 3.14 vycházet, že je vidět, že množství směsného komunálního každým rokem klesá a naopak množství tříděného odpadu stoupá. Nárůst ostatního odpadu v roce 2015 je dle výkazu způsoben velkoobjemovým odpadem.

Financování odpadového hospodářství v obci Mankovice

Místní poplatek v této obci je ve výši 480 Kč na osobu. Tato obec získává odměnu z EKO-KOMu.

Tabulka č. 3.15 Příjmy a výdaje na odpadové hospodářství v obci Mankovice v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjem, z toho:	258 184	281 998	323 172	330 533	316 312
- poplatek	239 991	260 731	274 540	273 984	268 650
- EKO-KOM	18 193	21 267	48 632	56 549	47 662
Výdaj	363 619	373 316	400 007	435 462	430 478
Rozdíl	- 105 435	- 91 318	- 76 835	- 104 929	- 114 166

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Mankovice za roky 2012 - 2016

Z tabulky č. 3.15 je vidět, že příjem z místního poplatku je v podobné výši, ale příjem z EKO-KOMu roste, mimo roku 2016. Nejmenší částku obec doplácela v roce 2014 a v roce 2016 naopak doplácela nejvíce.

3.4. Vzdělávání

Analýza služeb vzdělávání je zaměřena na počet dětí v mateřských a základních školách a dále na výši poskytovaného příspěvku v letech 2012 - 2016.

Obce si pro zabezpečení služby vzdělávání založily příspěvkové organizace a zajišťují předškolní a základní vzdělávání.

3.4.1. Vzdělávání v obci Bílov

Základní škola a Mateřská škola Bílov zajišťuje činnost mateřské školy, základní školy a školní jídelny - výdejny. Dle školského rejstříku je kapacita mateřské školy 24 dětí, základní školy 50 dětí a školní jídelny – výdejny 35 dětí. Základní škola se nachází ve stejné budově jako obecní úřad nebo knihovna a je tvořena 1. – 3. ročníkem. Mateřská škola a školní jídelna – výdejna jsou v jiné samostatné budově.

Tabulka č. 3.16 Počet dětí v mateřské škole a základní škole v Bílově v letech 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet dětí v MŠ	23	22	23	24	24
Počet dětí v ZŠ	10	9	11	10	7

Zdroj: Vlastní zpracování dle výroční zpráv Základní školy a Mateřské školy Bílov za roky 2012 - 2016

Z tabulky č. 3.16 můžeme vidět, že počet dětí v mateřské škole odpovídá kapacitě a poslední 2 roky je kapacita plná. Naopak počet dětí v základní škole je velmi malý a v roce 2016 už je pod hranicí minimálního počtu dětí ve třídě stanoveného vyhláškou č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, která stanoví, že škola tvořená jednou třídou prvního stupně má nejméně 10 žáků ve třídě. Z důvodu klesajícího počtu dětí byla k 31.1.2018 činnost základní školy v obci ukončena.

Financování vzdělávání v obci Bílov

Základní škola a Mateřská škola Bílov nerealizuje žádnou doplňkovou činnost. Příjmy tedy tvoří příspěvek od zřizovatele určený na provoz a neinvestiční dotace ze státního rozpočtu, která je určená na pokrytí mzdových nákladů.

Tabulka č. 3.17 Příjmy ZŠ a MŠ Bílov v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy celkem	2 300 902	2 292 140	2 182 419	2 364 786	2 329 425
- z toho od obce	478 000	525 000	425 000	425 000	501 000
- z toho ze SR	1 822 902	1 767 140	1 757 419	1 939 786	1 828 425

Zdroj: Vlastní zpracování dle výkazů ZŠ a MŠ Bílov za roky 2012 - 2016

Z tabulky č. 3.17 můžeme vidět, že celkové příjmy příspěvkové organizace jsou každým rokem v podobné výši. Příspěvek od obce má kolísající charakter. Nejvyšší příspěvek byl v roce 2013 a nejmenší v letech 2014 a 2015.

3.4.2. Vzdělávání v obci Kujavy

Základní škola a Mateřská škola Kujavy zajišťuje činnost mateřské školy, základní školy, školní jídelny – výdejny a školní družiny. Kapacita mateřské školy je 28 dětí, základní školy 50 dětí, školní jídelny – výdejny 73 dětí a školní družiny 30 dětí. Základní škola, školní družina a část školní jídelny – výdejny se nachází v budově obecního úřadu a mateřská škola a

část školní jídelny – výdejny se nachází v jiné budově společně s poštou. Základní školu tvoří 1. – 5. ročník.

Tabulka č. 3.18 Počet dětí v mateřské škole a základní škole v Kujavách v letech 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet dětí v MŠ	26	28	23	22	16
Počet dětí v ZŠ	36	33	24	23	27

Zdroj: Vlastní zpracování dle výroční zpráv Základní školy a Mateřské školy Kujavy za roky 2012 - 2016

Plné kapacity mateřské školy bylo dle tabulky č. 3.18 dosaženo v roce 2013 a od té doby má klesající charakter. Kapacita v základní škole nebyla ve sledovaném období dosažena a každým rokem počet dětí klesá. Mírný nárůst byl v roce 2016.

Financování vzdělávání v obci Kujavy

Základní škola a Mateřská škola Kujavy má zřizovatelem povolenou doplňkovou činnosti – hostinská činnost, prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin a výrobu, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona.

Tabulka č. 3.19 Příjmy ZŠ a MŠ Kujavy v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy celkem	3 864 246	3 811 263	3 556 811	3 495 245	3 461 164
- z toho od obce	575 000	534 200	553 000	611 300	641 000
- z toho ze SR	3 289 246	3 277 063	3 003 811	2 883 945	2 820 164

Zdroj: Vlastní zpracování dle výkazů ZŠ a MŠ Kujavy za roky 2012 - 2016

Z tabulky č. 3.19 můžeme vidět, že celkové příjmy této organizace klesají, přestože příspěvek od obce roste, což je způsobeno snižujícím se příspěvkem ze státního rozpočtu. Příspěvek od obce je určen na provoz organizace, zatím nebylo potřebné přispívat na mzdy. Nejnížší příspěvek byl v roce 2013 a nejvyšší v roce 2016.

3.4.3. Vzdělávání v obci Mankovice

Základní škola a Mateřská škola Mankovice zajišťuje základní i předškolní vzdělávání, školní družinu a školní jídelnu – výdejnu. Kapacita v základní škole je 50, školní družině 30, v mateřské škole 25 dětí a školní jídelně – výdejně 63 dětí. Všechny části se nachází v samostatné budově. Základní škola tvoří 1. – 5. ročník.

Tabulka č. 3.20 Počet dětí v mateřské škole a základní škole v Mankovicích v letech 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet dětí v MŠ	24	24	22	18	19
Počet dětí v ZŠ	26	19	15	20	21

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv Základní školy a Mateřské školy Mankovice, 2012 - 2016

V této mateřské škole nebyla dle tabulky č. 3.20 kapacita dosažena a počet dětí postupně klesá. Kapacita v základní škole nedosahuje ani 50 %, ale počet dětí v posledních dvou letech mírně stoupá. Nejnižší počet byl v roce 2014. Tato škola nesplňuje minimální počet dětí stanovený vyhláškou č. 48/2005 Sb. Protože je škola tvořená dvěma třídami prvního stupně, musí mít nejméně 12 žáků v průměru na 1 třídu. Základní škola již od roku 2013 má zastupitelstvem obce schválenou výjimku z nejnižšího počtu žáků a obec se snaží tuto školu i nadále udržet.

Financování vzdělávání v obci Mankovice

Základní škola a Mateřská škola Mankovice může realizovat doplňkovou činnost – pronájem nebytových prostor a reklama – pronájem plochy.

Tabulka č. 3.21 Příjmy ZŠ a MŠ Mankovice v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy celkem	4 644 780	4 544 631	3 783 450	3 812 751	3 771 019
- z toho od obce	954 000	1 284 572	1 094 000	1 115 000	870 000
- z toho ze SR	3 690 780	3 260 059	2 689 450	2 697 751	2 901 019

Zdroj: Vlastní zpracování dle výkazů ZŠ a MŠ Mankovice za roky 2012 - 2016

Z tabulky č. 3.21 můžeme vidět, že u této příspěvkové organizace celkové příjmy stoupají. Příspěvek od obce ve sledovaném období kolísá, kdy nejvyšší byl v roce 2013 a nejnižší v roce 2016. Dle výkazů dokrývala z důvodu udělení výjimky mzdové prostředky – v roce 2013 47 tis. Kč, v roce 2014 313 tis. Kč a v roce 2015 215 tis. Kč.

4. SROVNÁNÍ PŘÍSTUPŮ K ZABEZPEČOVÁNÍ A FINANCOVÁNÍ VEŘEJNÝCH SLUŽEB VE VYBRANÝCH MALÝCH OBCÍCH OKRESU NOVÝ JIČÍN

Tato kapitola se zabývá srovnáním vybraných služeb mezi vybranými obcemi v letech 2012 - 2016. Služby jsou srovnány v pořadí – knihovnické služby, dále služby odpadového hospodářství a nakonec služby vzdělávání.

4.1 Knihovnické služby

Vybrané obce zajišťují knihovnické služby organizační složkou, která je poskytovatelem. Garantem služby jsou obce a uživateli jsou čtenáři a návštěvníci knihovny. Vybrané knihovny mají také stejnou knihovnu Nový Jičín, která je pověřená výkonem regionálních funkcí. Tato městská knihovna provádí v těchto knihovnách každoročně kontrolu plnění standardů, jejichž plnění je pro obce důležité v případě, že chtějí získat dotace určené pro knihovny.

Tabulka č. 4.1 Standardy knihovnických služeb ve vybraných obcích v roce 2016

Kategorie	Doporučená hodnota	Bílov	Kujavy	Mankovice
Provozní doba knihovny pro veřejnost	5 až 15 provozních hodin pro veřejnost	2 h / týdně Standard nesplněn	1 h / týdně Standard nesplněn	2 h / týdně Standard nesplněn
Tvorba knihovního fondu a informačních zdrojů	30 až 45 Kč / 1 obyvatele	2,75 Kč / 1 obyvatele Standard nesplněn	31,90 Kč / 1 obyvatele Standard splněn	29,81 Kč / 1 obyvatele Standard nesplněn
Umístění knihovny v obci	V centru sídelního útvaru nebo v blízkosti centra	Standard splněn	Standard splněn	Standard splněn
Plocha knihovny určená pro uživatele	Nejméně 60 m ²	Standard nesplněn	Standard nesplněn	Standard nesplněn
Studijní místa pro uživatele knihovny	6 až 8 studijních míst	Standard nesplněn	Standard splněn	Standard nesplněn
Přístup k internetu a informačním technologiím	2 veřejně přístupné stanice připojené k internetu	Standard splněn	Standard splněn	Standard splněn
Webová prezentace knihovny	Webová prezentace knihovny	Standard nesplněn	Standard splněn	Standard nesplněn
Elektronický katalog knihovny na internetu	Elektronický katalog knihovny na internetu	Standard nesplněn	Standard splněn	Standard nesplněn

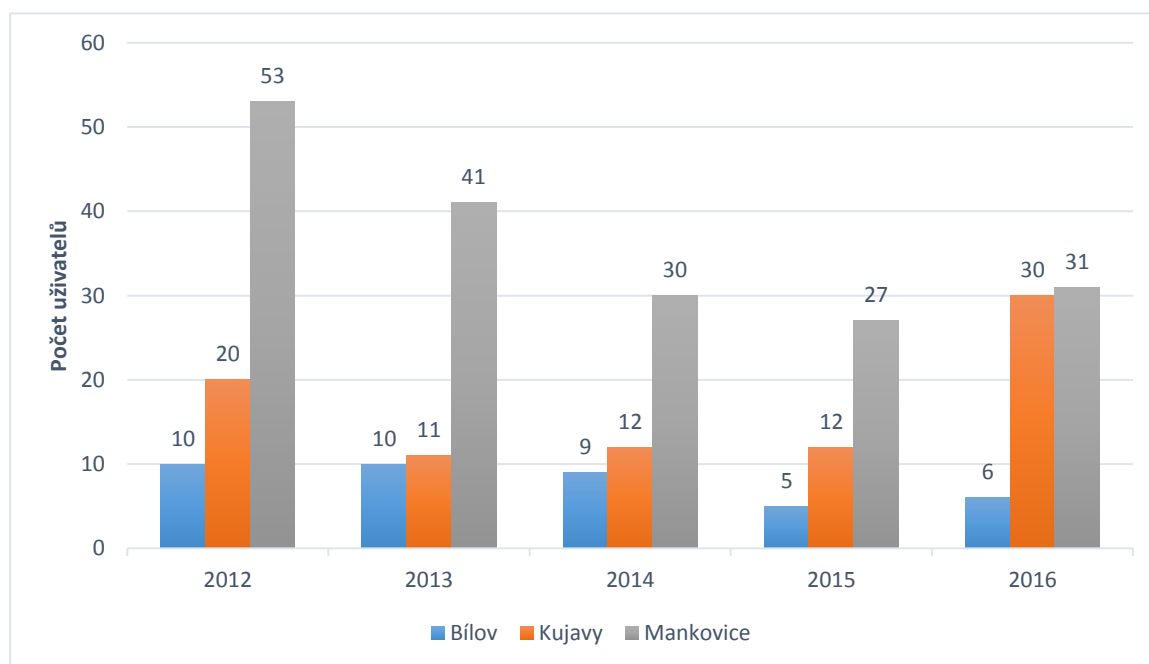
Pracovníci knihovny a jejich vzdělávání	Další odborné vzdělávání v rozsahu nejméně 8 pracovních hodin ročně	Standard nesplněn	Standard nesplněn	Standard nesplněn
Měření spokojenosti uživatelů knihovny	Zjišťování spokojenosti každých pět let	Standard nesplněn	Standard nesplněn	Standard nesplněn

Zdroj: Vlastní zpracování dle výsledků kontrol provedených Městskou knihovnou Nový Jičín v roce 2016

Z tabulky č. 4.1 vyplývá, že ne všechny kategorie standardů jsou vybranými obcemi plněny. Všechny knihovny nesplňují provozní dobu, vzdělávání pracovníků knihovny a měření spokojenosti uživatelů knihovny. Nejvíce splněných kategorií má obec Kujavy, která jich splňuje 6. Obce Bílov a Mankovice splňují pouze dvě kategorie.

Další srovnání, je porovnání příjmů jednotlivých knihoven. Příjmy knihoven je možné ovlivnit počtem uživatelů.

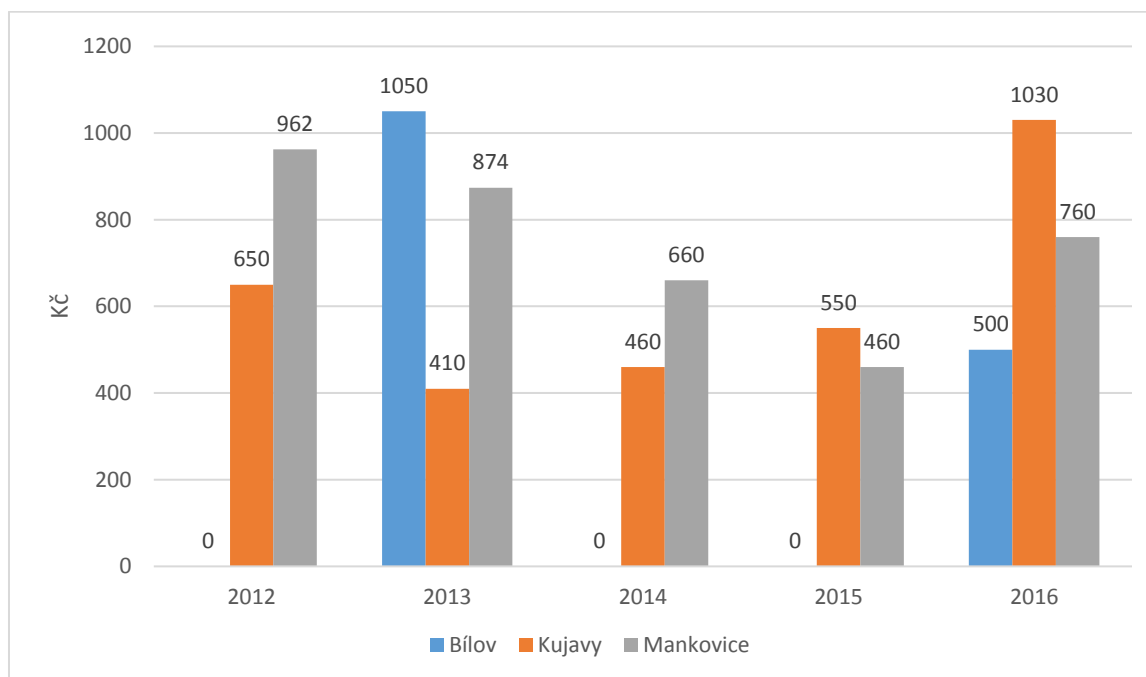
Graf č. 4.1 Srovnání počtu uživatelů vybraných knihoven v letech 2012 - 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle ročních výkazů o knihovně obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 - 2016

Z grafu č. 4.1 lze vidět, že největší počet uživatelů má obec Mankovice, ale přesto počet těchto uživatelů oproti roku 2012 klesá. Naopak u obce Kujavy počet uživatelů stoupá. Nejmenší počet uživatelů má obec Bílov a počet uživatelů stále klesá.

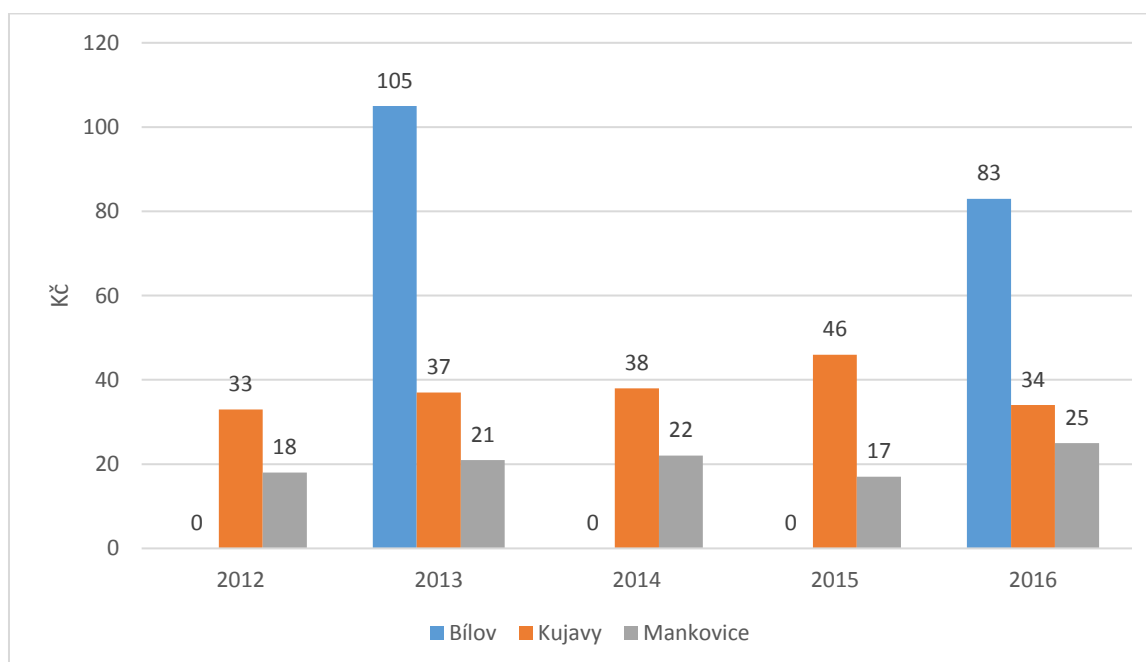
Graf č. 4.2 Srovnání příjmů knihoven v letech 2012 – 2016 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 - 2016

Porovnání příjmů jednotlivých knihoven zobrazuje graf č. 4.2, ze kterého vyplývá, že příjem knihoven v Kujavách a Mankovicích odpovídá vývoji počtu uživatelů, naopak příjmy knihovny v Bílově jsou nepravidelné.

Graf č. 4.3 Přepočet příjmů knihoven na uživatele v letech 2012 – 2016 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 – 2016 a ročních výkazů o knihovně obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 - 2016

Přepočtením příjmu na uživatele vyplývá, že největší příjmy měla knihovna v Bílově v roce 2013 a také v roce 2016, což bylo způsobeno nárazovými příjmy. Podle grafu č. 4.3 je zřejmé, že knihovna v Mankovicích má na uživatele větší příjmy než knihovna v Kujavách. Přestože má obec Kujavy v roce 2016 největší počet uživatelů, má nejmenší příjmy.

Porovnáním příjmů knihoven vůči celkovým rozpočtům obcí se zjistí, že příjem z poplatků knihoven je pro rozpočty knihoven zanedbatelný, jelikož u žádné obce netvoří ani procento, což zobrazuje tabulka č. 4.2.

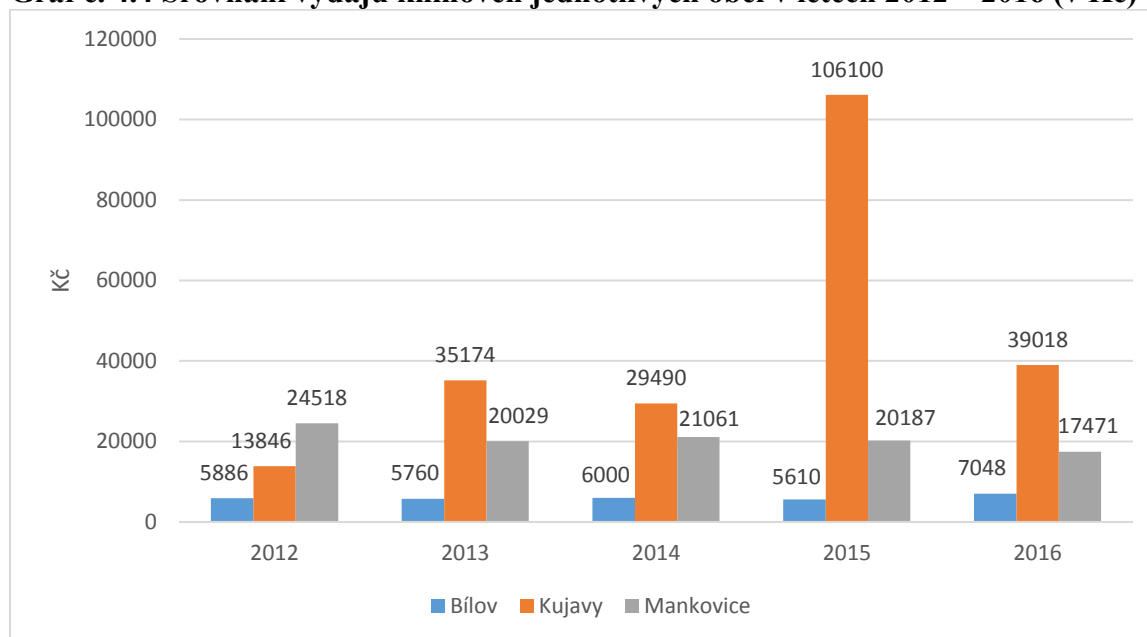
Tabulka č. 4.2 Srovnání příjmů knihoven s celkovým rozpočtem jednotlivých obcí v letech 2012 – 2016 (v %)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bílov	0	0,0096	0	0	0,0031
Kujavy	0,0107	0,0039	0,0038	0,0061	0,0107
Mankovice	0,0128	0,0079	0,0076	0,0045	0,0091

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 - 2016

Porovnáním výdajů na provoz knihoven mezi jednotlivými obcemi, se zjistí, jak je daná služba v dané obci podporována. Čím vyšší výdaje, tím je služba lépe poskytována. Největší výdaje dle grafu č. 4.4 měla obec Kujavy v roce 2015, což bylo způsobeno získáním dotace. I přesto patří výdaje obce Kujavy od roku 2013 k vyšším oproti ostatním obcím. Nejmenší výdaje má v celém sledovaném období obec Bílov.

Graf č. 4.4 Srovnání výdajů knihoven jednotlivých obcí v letech 2012 – 2016 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 - 2016

Výdaje knihoven můžeme přepočítat na různé ukazatele. Jedním z ukazatelů může být výdaj na obyvatele. Z tabulky č. 4.3 je vidět, že i po přepočtení výdajů na obyvatele, jsou výdaje obce Kujavy nejvyšší. V roce 2015 jsou výdaje ovlivněny zmíněnou dotací.

Tabulka č. 4.3 Srovnání výdajů jednotlivých knihoven na obyvatele v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bílov	10,5	10,1	10,2	9,5	12,0
Kujavy	24,9	62,3	51,7	186,5	69,9
Mankovice	41,7	34,3	35,8	34,0	29,8

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 – 2016 a statistiky počtu obyvatel MV ČR za roky 2012 - 2016

Dalším ukazatelem může být výdaj na uživatele, který je uveden v tabulce č. 4.4. Ačkoli má knihovna v Bílově nejmenší výdaje na knihovnické služby, přepočtením výdajů na uživatele se obec Bílov zařazuje za obec Kujavy a jejich výdaje jsou vyšší než výdaje obce Mankovice.

Tabulka č. 4.4 Srovnání výdajů jednotlivých knihoven na uživatele v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bílov	588,6	576,0	666,7	1 122,0	1 174,7
Kujavy	692,3	3 197,7	2 457,5	8 841,7	1 300,6
Mankovice	462,6	488,5	702,0	747,7	563,6

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 – 2016 a statistiky počtu obyvatel MV ČR za roky 2012 - 2016

Jsou-li knihovnické služby obcemi poskytovány pouze tak, že knihovna je sice otevřena, ale knihovní fond není rozšiřován, nedochází k rozšíření počtu uživatelů a využívání této služby klesá.

4.2 Odpadové hospodářství

Vybrané obce zajišťují služby odpadového hospodářství na základě uzavřených smluv s odpadovými společnostmi. Tyto odpadové společnosti jsou poskytovatelem, garantem služby jsou obce a uživateli jsou občané obce. Obec Bílov a Kujavy mají zajištěny služby odpadového hospodářství velmi podobně. Svoz komunálního, tříděného a velkoobjemového odpadu jim zajišťuje firma OZO Ostrava, s.r.o. a svoz biologického odpadu firma Projekt Moravská s.r.o. Obci Bílov a Mankovicím zajišťuje svoz elektrozařízení firma Asekol, naproti tomu obec Kujavy nemá svoz elektrozařízení zajištěn. Obec Kujavy a Mankovice mají stejně zajištěn svoz biologického odpadu společností ASOMPO, a.s. a sběr textilu firmou Revenge (později přejmenované na TextilEco). Bílov sběr textilu zajištěn nemá.

Značný vliv na kvalitu služeb odpadového hospodářství má také počet sběrných míst. Ve všech obcích je k jednotlivým rodinným domům přidělena odpadová nádoba na komunální odpad. Kontejnery na tříděný odpad jsou v obci Bílov umístěny na 5 sběrných místech, v obci Kujavy na 10 a v obci Mankovice také na 5. Největší počet sběrných míst má obec Kujavy. Počet sběrných míst má vliv na množství odpadu a výši odměny z EKO-KOMu.

Tabulka č. 4.5 Množství odpadů v jednotlivých obcích v roce 2016 (v tunách a %)

Množství odpadu	Bílov		Kujavy		Mankovice	
	v tunách	v %	v tunách	v %	v tunách	v %
Celkem	115,1	100	202,8	100	148,2	100
- komunální	66,4	57,7	102,1	50,3	120,0	81,0
- velkoobjemový	7,2	6,3	6,7	3,3	13,0	8,7
- tříděný	14,6	12,7	32,6	16,1	14,3	9,6
- ostatní	26,9	23,3	61,4	30,3	1,0	0,7

Zdroj: Vlastní zpracování dle výkazů do ISPOP obce Bílov, Kujavy a Mankovice za rok 2016

Z tabulky č. 4.5 je vidět, že největší množství odpadu má obec Kujavy, za ní následuje obec Mankovice a nakonec obec Bílov. Přestože mají Kujavy podle tun nejvíce odpadů, podle druhu odpadu v % je zřejmé, že také nejvíce třídí. Podle % mají nejméně komunálního i velkoobjemového odpadu a naopak nejvíce tříděného a ostatního odpadu. Mankovice mají naopak komunálního a velkoobjemového odpadu nejvíce a nejméně tříděného a ostatního odpadu.

To, že obce málo třídí, se promítá také do výše odměn od EKO-KOMu. Z tabulky č. 4.6 je zřejmé, že nejmenší příjmy má obec Mankovice a za ní následuje obec Bílov. Největší příjmy má obec Kujavy, v roce 2016 je to asi o 100 %.

Tabulka č. 4.6 Srovnání příjmů od EKO-KOMu jednotlivých obcí v letech 2012 - 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bílov	25 455	40 000	62 669	63 503	53 815
Kujavy	87 595	94 033	101 368	109 413	105 514
Mankovice	18 193	21 267	48 632	56 549	47 662

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 - 2016

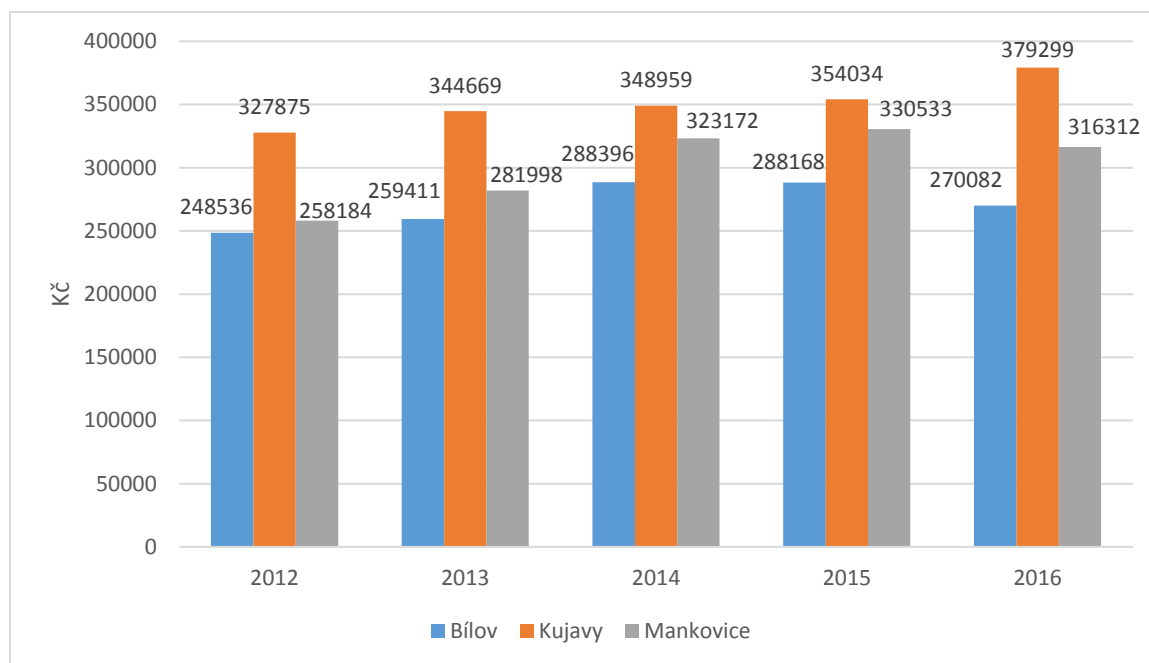
Další příjem do rozpočtu obcí, kterým si mohou snížit výdaje na odpadové hospodářství, je příjem z místního poplatku. Největší poplatek má obec Mankovice ve výši 480 Kč, následuje obec Kujavy s poplatkem ve výši 450 Kč a obec Bílov s poplatkem ve výši 400 Kč. Protože má obec Bílov nejnižší poplatek, má podle tabulky č. 4.7 také nejmenší příjmy, naopak největší obec Mankovice, jelikož má nejvyšší poplatek. Přesto jsou výše příjmů z poplatků v podobné výši ve všech obcích.

Tabulka č. 4.7 Srovnání příjmů z místního poplatku v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bílov	223 081	219 411	225 727	224 665	216 267
Kujavy	240 280	250 636	247 591	244 621	273 785
Mankovice	239 991	260 731	274 540	273 984	268 650

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 - 2016

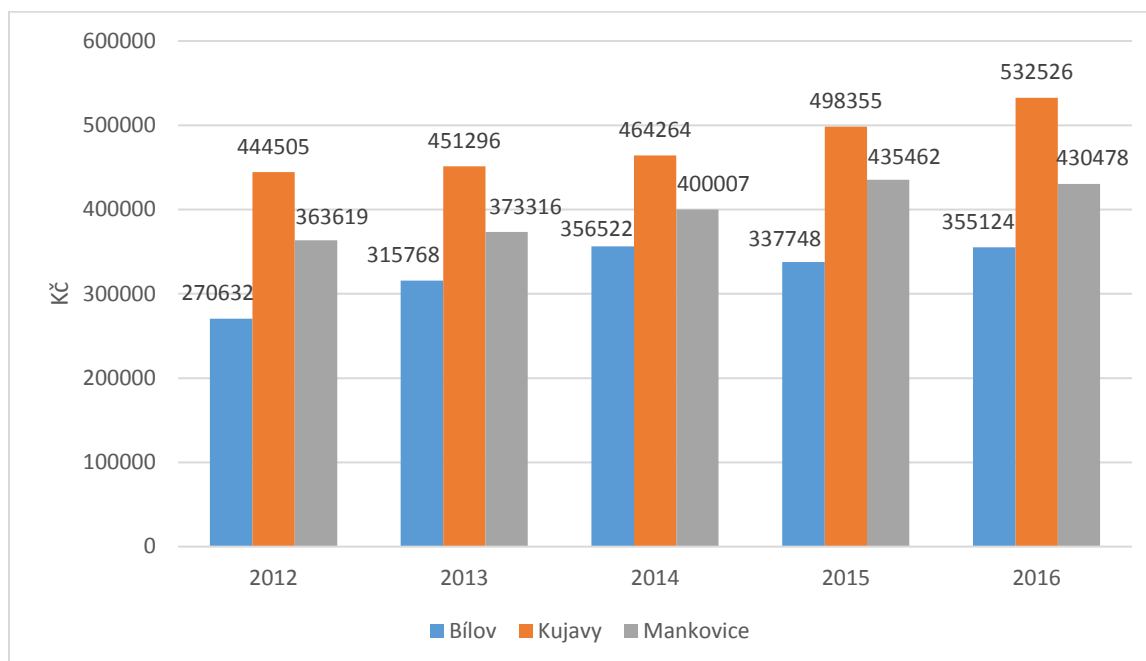
Sečteme-li příjmy z EKO-KOMu a příjmy z místního poplatku má dle grafu č. 4.5 největší příjmy obec Kujavy, což je způsobeno velkými příjmy z EKO-KOMu. Následuje obec Mankovice, která má sice největší příjmy z místního poplatku, ale má nejmenší příjmy z EKO-KOMu. Nejmenší příjmy má obec Bílov.

Graf č. 4.5 Srovnání celkových příjmů na odpadové hospodářství v letech 2012 – 2016 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 - 2016

Dalším ukazatelem mohou být výdaje na odpadové hospodářství jednotlivých obcí. Dle grafu č. 4.6 je pořadí obcí stejné jako u celkových příjmů. Největší výdaje má obec Kujavy, jelikož má také největší množství odpadu a největší počet sběrných míst. Následují Mankovice a nejmenší výdaje má Bílov.

Graf č. 4.6 Srovnání výdajů na odpadové hospodářství v letech 2012 – 2016 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 – 2016

I při srovnání salda je podle tabulky č. 4.8 pořadí obcí stejné. Nejvíce na služby odpadového hospodářství doplácí obec Kujavy, kdy oproti roku 2012 se saldo v roce 2016 zvýšilo o necelých 50 %. V roce 2016 doplatila 275 Kč na jednoho obyvatele. Saldo obce Bílov také každým rokem stoupá, pouze v roce 2015 byl mírný pokles. Doplatek na jednoho obyvatele v roce 2016 činil 145 Kč. Nárůst salda u této obce je oproti roku 2012 vyšší o cca 280 %. Saldo obce Mankovice kolísá. Nejmenší bylo v roce 2014, ale následující dva roky zase stoupá. V roce 2016 činil doplatek obce na jednoho obyvatele 195 Kč.

Tabulka č. 4.8 Srovnání salda odpadového hospodářství v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bílov	- 22 096	- 56 357	- 68 126	- 49 580	- 85 041
Kujavy	- 106 630	-106 626	- 113 305	- 144 321	- 153 227
Mankovice	- 105 435	- 91 318	- 76 834	- 104 928	- 114 165

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 - 2016

Z výše uvedených tabulek a grafů vyplývá, že obce mají stanovenou nízkou výši poplatku. Pro lepší přehlednost je v tabulce č. 4.9 zobrazeno srovnání výdajů na odpadové hospodářství na obyvatele.

Tabulka č. 4.9 Srovnání výdajů na odpadové hospodářství na obyvatele v letech 2012 – 2016 (v Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bílov	482,4	551,1	604,3	573,4	606,0
Kujavy	800,9	798,8	814,5	875,8	954,4
Mankovice	618,4	639,2	680,3	734,3	734,6

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 – 2016

Obec Bílov má stanoven místní poplatek ve výši 400 Kč/obyvatele a v roce 2016 doplácí na jednoho obyvatele kolem 50 %. Výše poplatku v obci Kujavy je 450 Kč/obyvatele a v roce 2016 doplácí více než 100 %. Mankovice mají poplatek ve výši 480 Kč/obyvatele a v roce 2016 doplácí podobně jako Bílov kolem 50 %.

4. 3 Služby vzdělávání

Pro zajištění služeb vzdělávání si vybrané obce zřizují příspěvkové organizace, které zajišťují služby předškolního i základního vzdělávání. Základní školu v Kujavách a Mankovicích tvoří 1. – 5. ročník a v Bílově 1. – 3. ročník. V základní škole v Bílově také nemají školní družinu. Garantem jsou stejně jako u ostatních služeb obce, poskytovatelem příspěvkové organizace a uživateli jsou děti v mateřských školách a žáci v základních školách.

Ze státního rozpočtu byly obcím do konce roku 2012 z kapitoly Všeobecná pokladní správa poskytovány tzv. „příspěvky na školství“, které byly z důvodu novelizace zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, v roce 2012 zrušeny. V této novelizaci bylo zavedeno nové kritérium „počet dětí MŠ a žáků ZŠ navštěvujících školu zřizovanou obcí“ a obce od roku 2013 získávají do svého rozpočtu 7 % z celkového objemu sdílených daní jako příspěvek na žáka (od 1.1.2018 je to 9 %). V roce 2013 obce získaly 7 780 Kč/žák, v roce 2014 - 8 020 Kč/žák, v roce 2015 - 8 246 Kč/žák a v roce 2016 – 8 806 Kč/žák. Výše prostředků na žáky každým rokem stoupá, jelikož se státu daří při výběru daní. V tabulce č. 4.10 je uvedena výše prostředků získaných ze sdílených daní na děti / žáky pro jednotlivé obce, a tak lze konstatovat, že nejmenší příspěvek má obec Bílov, jelikož má nejmenší počet žáků v MŠ a ZŠ a největší obec Kujavy.

Tabulka č. 4.10 Srovnání výše příspěvků na žáka ze státního rozpočtu v letech 2013 – 2016 (v Kč)

	2013	2014	2015	2016
Bílov	241 180	272 680	280 364	272 986
Kujavy	474 580	376 940	371 070	378 658
Mankovice	334 540	296 740	313 348	352 240

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv Základních a Mateřských škol v obci Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2013 - 2016

Při srovnání počtu dětí v MŠ a žáků v ZŠ v tabulce č. 4.11 je vidět, že počet žáků v jednotlivých příspěvkových organizacích klesá. V obci Bílov velký rozdíl není, jelikož se počet všech žáků pohybuje kolem 30. Velký rozdíl je u počtu žáků v obci Kujavy, kdy v roce 2016 klesl počet žáků oproti roku 2012 o 19. V Mankovicích při porovnání stejných let je pokles žáků o 10. Přitom Mankovice měly velký propad v počtu žáků v roce 2014, a to o 13 žáků. Z výše uvedeného je zřejmé, že největší úbytek žáků je v obci Kujavy.

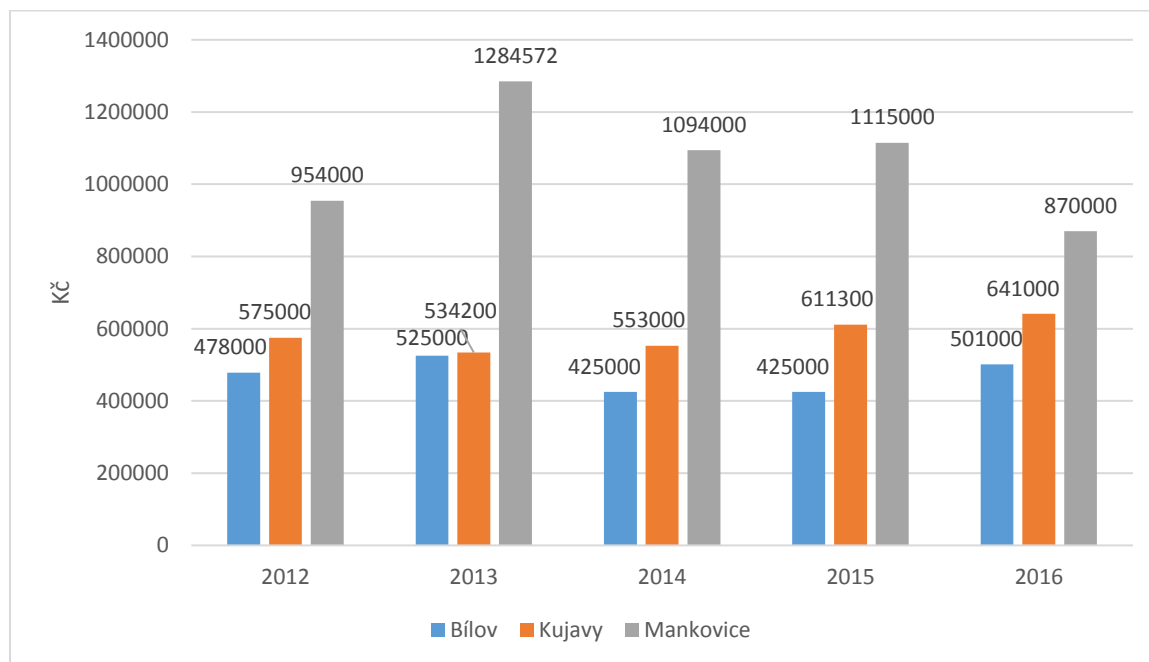
Tabulka č. 4.11 Srovnání počtu dětí/žáků v letech 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Bílov	23/10	22/9	23/11	24/10	24/7
Kujavy	26/36	28/33	23/24	22/23	16/27
Mankovice	24/26	24/19	22/15	18/20	19/21

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv Základních a Mateřských škol v obci Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 - 2016

Přestože počet žáků klesá, výše příspěvků obcí na provoz příspěvkových organizací dle grafu č. 4.6 stoupá. Největší příspěvek poskytuje obec Mankovice, který v letech 2013 – 2015 překročil částku 1 mil. Kč a jeho výše kolísá. Příspěvek obce Bílov kolísá, a protože má ve srovnání s Kujavami a Mankovicemi nejméně žáků, má také nejmenší výši příspěvků. Příspěvek obce Kujavy od roku 2013 neustále roste, oproti počtu žáků, který v této obci klesá.

Graf č. 4.6 Srovnání výše příspěvku na provoz Základních a Mateřských škol v obci Bílov, Kujavy a Mankovice v letech 2012 - 2016 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 - 2016

Ponížením příspěvku na provoz z rozpočtu obcí o prostředky na žáky ze sdílených daní vyplývá, že i tak obce na provoz svých příspěvkových organizací doplácí. Z tabulky č. 4.12 je vidět, že nejmenší rozdíl mezi těmito příspěvky měla ze všech obcí v roce 2013 obec Kujavy, jednalo se o 12,6 %. V tomtéž roce byl také největší rozdíl, a to u obce Mankovice, ze svého rozpočtu doplatila skoro 1 milión korun, po přepočtení na procenta se jedná o 284 %. V roce 2016 doplatila ve vztahu k podílu daňových příjmů na žáky obec Bílov 83,5 %, obec Kujavy 69,3 % a obec Mankovice 147 %.

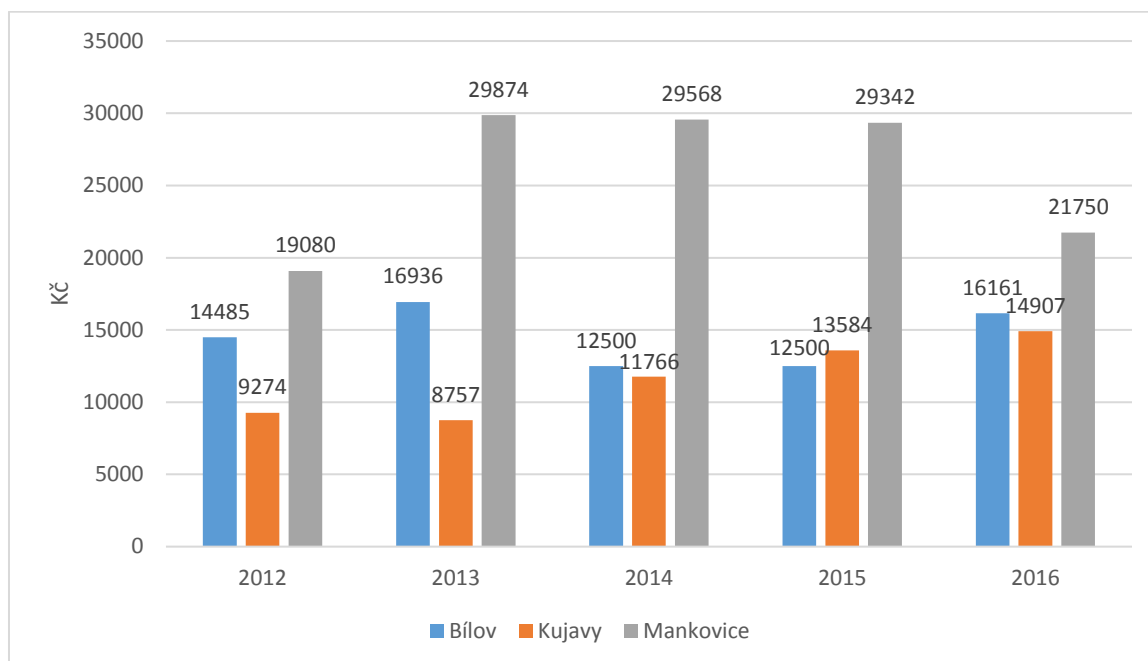
Tabulka č. 4.12 Saldo příspěvků na provoz z rozpočtu obce a prostředků na žáka ze sdílených daní v letech 2013 – 2016 (v Kč)

	2013	2014	2015	2016
Bílov	283 820	152 320	144 636	228 014
Kujavy	59 620	176 060	240 230	262 342
Mankovice	950 032	797 260	801 652	517 760

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obcí Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2013 – 2016 a vlastních propočetů

Po přepočtení příspěvku obce na žáka, které je zobrazeno v grafu č. 4.7, je vidět, že příspěvek obce Mankovice na jednoho žáka je v letech 2013 až 2015 skoro o 100 % vyšší než příspěvek ostatních obcí. Příčinou jsou vysoké náklady na energie, které v roce 2013 činily 709 tis. Kč, v roce 2014 - 355 tis. Kč, v roce 2015 - 215 Kč a v roce 2016 - 93 tis. Kč. Náklady na energie klesají z důvodu realizace energetických opatření. Další výdaje jsou vynakládány na pokrytí mzdových prostředků – v roce 2013 47 tis. Kč, v roce 2014 355 tis. Kč a v roce 2015 215 tis. Kč. Zcela nejmenší příspěvek na jednoho žáka poskytla obec Kujavy v roce 2013. Podobné příspěvky na žáka poskytly v roce 2014 až 2016 obce Bílov a Kujavy.

Graf č. 4.7 Srovnání výše příspěvku obce na žáka v letech 2012 – 2016 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Bílov, Kujavy a Mankovice za roky 2012 – 2016

Všechny obce na služby vzdělávání ze svých rozpočtů doplácují, a přestože počet žáků klesá, snaží se obce školy udržet, jelikož školy mají v obcích významnou úlohu při rozvoji kulturního, ale také společenského života.

5. ZÁVĚR

Veřejné služby jsou určeny všem občanům, financovány z veřejných zdrojů a zabezpečovány veřejnou správou. Jejich poskytování je obcím stanoveno v zákoně o obcích, jelikož úkolem obcí je pečovat o potřeby svých občanů. Obce mohou veřejné služby zabezpečovat prostřednictvím různých forem.

Cílem bakalářské práce bylo srovnání přístupů podobných obcí k zabezpečování veřejných služeb v období 2012 - 2016. Porovnávány byly služby knihoven, odpadového hospodářství a vzdělávání v obci Bílov, Kujavy a Mankovice. Vybrané služby jsou poskytovány dle zákonů a služby odpadového hospodářství a vzdělávání patří mezi základní služby poskytované obcemi.

Všechny obce zabezpečují vybrané služby stejným způsobem. Knihovnické služby zabezpečují obce organizační složkou, služby odpadového hospodářství mají smluvně zajištěny u odpadových společností a pro zabezpečení služeb vzdělávání zřizují obce příspěvkové organizace.

Dle srovnání knihovnických služeb vyplývá, že tyto služby jsou z velké části financovány z rozpočtů obcí, protože poplatky v knihovnách jsou velmi nízké. Zároveň vyplývá, že pokud není služba dále rozvíjena a je poskytována pouze v nezbytném rozsahu, odráží se to na počtu uživatelů. Obce tak mohou využívání této služby ovlivnit rozšiřováním knihovního fondu a realizací různých akcí v knihovně. Největší výdaje dle srovnání vynakládá obec Kujavy. Nejvyšší částka přepočtením výdajů na uživatele byla v roce 2015, a to ve výši 8 841,7 Kč. Přepočtením výdajů na obyvatele byla nejvyšší částka ve stejném roce a ve stejné obci, a to 186,5 Kč.

Také služby odpadového hospodářství jsou dofinancovávány z rozpočtů obcí, jelikož výše místních poplatků nepokryje výdaje na odpadové hospodářství. Příjmy ovlivňuje výše tohoto poplatku a zároveň, jak obce třídí. Výdaje jsou zase ovlivněny množstvím odpadů. V případě, že by obce chtěly snížit doplatek na odpadové hospodářství z rozpočtu, mohou zvýšit místní poplatek až do výše 1 000 Kč/občan, za předpokladu, že je tento poplatek stanoven na základě skutečných nákladů obce na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu. Ze srovnání vyplývá, že nejvíce odpadů má obec Kujavy (v roce 2016 to bylo 202,8 tun), ale rozdělením na jednotlivé druhy odpadů, je zřejmé, že tento odpad dobře třídí. Na základě toho získává nejvyšší odměny z EKO-KOMu. V roce 2016 obdržela 105 514 Kč, což je o 100 % více než Bílov nebo Mankovice. Naopak nejvyšší příjmy z místního poplatku má obec Mankovice, což je

způsobeno tím, že má nejvyšší poplatek – 480 Kč/občan. Sečtením místního poplatku a odměny z EKO-KOMu má nejvyšší příjmy obec Kujavy a v roce 2016 to bylo 379 299 Kč. Jelikož má tato obec největší množství odpadu, má také nejvyšší výdaje na tuto službu. V roce 2016 byly náklady 532 526 Kč a po odečtení příjmů od výdajů doplatila na jednoho obyvatele 275 Kč.

Třetí porovnávaná služba – služba vzdělávání je plně financována z rozpočtu obcí. Podle výše příspěvků z rozpočtu obcí je zřejmé, že obce se snaží danou službu poskytovat, přestože počet žáků klesá. Výdaje na zabezpečení této služby tvoří největší část rozpočtu vynakládanou na služby. Využívání této služby nemohou obce nijak ovlivnit, jelikož to je zcela závislé na vůli rodičů žáků. Rodiče si totiž mohou vybrat do jaké školky a školy své dítě dají a naproti tomu obce nemají dostatek finančních prostředků, aby mohly rodičům nabídnout stejné služby vzdělávání a vybavení škol a školek jako velká města. Ze srovnání vyplývá, že největší příspěvek na provoz základní a mateřské školy poskytla v roce 2013 obec Mankovice – 1 284 572 Kč, která i přes získané prostředky ze sdílených daní doplatila 284 %, což je asi 1 mil. Kč. Z této částky bylo 55 % použito na úhradu nákladů na energie.

Podle srovnání přístupů jednotlivých obcí k vybraným veřejným službám se zjistilo, jakou službu obce upřednostňují. Na knihovnické služby nejvíce vydávají v obci Kujavy, což vyplývá z porovnání výdajů na uživatele i z porovnání výše výdajů na tuto službu. Podpora těchto služeb v obci Bílov a Mankovice není tak zřejmá jako v obci Kujavy. Porovnáním výdajů na uživatele totiž vyplývá, že tato služba je více podporována v obci Bílov, ale porovnáním výdajů na tuto služby zase v obci Mankovice. To je způsobeno počtem uživatelů, a jelikož jich má knihovna v Bílově méně, znamená to, že službu více podporuje obec Mankovice.

Služby odpadového hospodářství jsou při přepočtu na uživatele i podle výše výdajů na tuto službu podporovány také obcí Kujavy. Za ní následuje obec Mankovice a nejméně je podporována a využívána v obci Bílov.

Podle přepočtu na žáka i podle výše výdajů na služby vzdělávání je tato služba více podporována obcí Mankovice. Obec Bílov a Kujavy podporují tuto službu velmi podobně, pouze s tím rozdílem, že v obci Bílov se vyučuje pouze 1. – 3. ročník.

Přestože se zdá, že obec Bílov tyto veřejné služby podporuje nejméně, má zase jiné přednosti. Má oproti obci Kujavy a Mankovicím lepší občanskou vybavenost.

Srovnáním služeb pouze podle příjmů nebo výdajů, případně uživatelů nelze hodnotit, zdali obec danou službu řádně poskytuje. Vždy závisí na dalších okolnostech. V případě knihoven je poskytování této služby závislé na tom, zda je v obci o tuto službu zájem, což ze srovnání nezjistíme. Pokud občané nemají o poskytování této služby zájem, nepomůže ani to,

že obec bude tuto službu více finančně podporovat, např. nákupem knih, pořádáním akcí. Financovat tuto službu z uživatelského poplatku není reálné, jelikož se jedná o malé knihovny s malým počtem uživatelů, a uživatelské poplatky by musely být několikanásobně zvýšeny, což by bylo kontraproduktivní.

Při srovnání služeb odpadového hospodářství je problém ve správném a úplném vykazování, který byl při zpracovávání údajů zjištěn. Největším problémem se jeví množství odpadů, od kterého se odvíjí odměna z EKO-KOMu i náklady na tuto službu. Srovnáním nelze zjistit, zdali občané odpad vyváží na černé skládky, případně odpad pálí. Určitě by se měly více věnovat třídění odpadů, jelikož ministerstvo životního prostředí uvažuje od roku 2024 o zvýšení poplatku za skládkování odpadu z nynějších 500 Kč/t až na 2000 Kč/t. Zároveň by obce měly zvážit již nyní možnosti zvýšení místního poplatku a tím snížit výši doplatku na tuto službu.

Srovnáním služeb vzdělávání se zjistilo, jaké finanční prostředky vybrané obce na tuto službu vynakládají. Není ovšem zřejmé, na co byly prostředky využity. Mnohdy organizace vynakládají zbytečné prostředky, které lze odstranit vhodným opatřením. Příkladem jsou vysoké náklady na energie vynakládané příspěvkovou organizací v Mankovicích. Tyto zbytečně vysoké náklady zkreslují pohled na poskytování této služby. Abychom mohli lépe srovnat tuto službu, museli bychom více rozpracovat, jaké služby daná organizace žákům a rodičům poskytuje, na co jsou finanční prostředky využívány a zdali se organizace chová hospodárně.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborné knihy

BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. 236 s. ISBN 978-80-7419-069-8.

HALÁSEK, Dušan. *Standardizace veřejných služeb*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004. 152 s. ISBN 80-248-0685-1.

HALÁSKOVÁ, Martina. *Veřejná správa a veřejné služby v zemích Evropské unie*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012. 181 s. ISBN 978-80-248-2808-4.

LUKÁŠOVÁ, Růžena. *Měření spokojenosti občanů s veřejnými službami jako součást řízení kvality v organizacích veřejného sektoru*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 118 s. ISBN 978-80-210-5112-6.

NAHODIL, František. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 366 s. ISBN 978-80-7380-536-4.

OCHRANA, František. *Veřejné služby – jejich poskytování, zadávání a hodnocení: teorie a metodika poptávkového způsobu poskytování a zadávání veřejných služeb na úrovni municipalit*. Praha: Ekopress, 2007. 167 s. ISBN 978-80-86929-31-6.

PEKOVÁ, Jitka, J. PILNÝ, M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

REKTOŘÍK, Jaroslav. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3.

SLAVÍK, Jakub. *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách: jak poskytovat zákaznický orientované veřejné služby*. Praha: Grada Publishing, 2014. 183 s. ISBN 978-80-247-4819-1.

Standard pro dobrou knihovnu: metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky. Praha: Národní knihovna České republiky – Knihovnický institut, 2015. 12s. ISBN 978-80-7050-652-3. Dostupný také z: http://ipk.nkp.cz/docs/Standard_pro_dobrou_knihovnu.pdf

STEJSKAL, Jan, H. KUVÍKOVÁ, B. M. MERIČKOVÁ, V. LINHARTOVÁ. *Teorie a praxe veřejných služeb.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 280 s. ISBN 978-80-7552-726-4.

VAŠTÍKOVÁ, Miroslava. *Marketing služeb: efektivně a moderně.* Praha: Grada Publishing, 2008. 232 s. ISBN 978-80-247-2721-9.

Elektronické dokumenty a ostatní

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby - Strategie realizace Smart Administration v období 2007 - 2015* [online]. MVČR [4. 4. 2018]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/modernizace-dokumenty-strategie-pdf.aspx>

Informace o výši objemu „prostředků plynoucích za žákem“, které obce získávají v rámci RUD. *Ministerstvo financí České republiky.* Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/prijmy-kraju-a-obci/financovani-materskych-a-zakladnich-skol/2015/informace-o-vysi-objemu-prostredku-plyno-20529>

Závěrečný účet obce Bílov. *Obec Bílov* [online]. 2012 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.bilov.cz/dokumenty/1678-komentar-k-zavuctu-2012.pdf>

Závěrečný účet obce Bílov. *Obec Bílov* [online]. 2013 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.bilov.cz/dokumenty/2438-zu-komentar-a-rozbory.pdf>

Závěrečný účet obce Bílov. *Obec Bílov* [online]. 2014 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.bilov.cz/dokumenty/2822-komentar-k-zavuctu-2014.pdf>

Závěrečný účet obce Bílov. *Obec Bílov* [online]. 2015 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.bilov.cz/dokumenty/3028-zu-2015-i-rozbory-komenta-r.pdf>

Závěrečný účet obce Bílov. *Obec Bílov* [online]. 2016 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.bilov.cz/dokumenty/3094-zaverecny-ucet-za-rok-2016.pdf>

Závěrečný účet obce Kujavy. *Obec Kujavy* [online]. 2012 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.kujavy.cz/dokumenty/1546-zaverecny-ucet-za-rok-2012.pdf>

Závěrečný účet obce Kujavy. *Obec Kujavy* [online]. 2013 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.kujavy.cz/dokumenty/2326-zaverecny-ucet-obce-za-rok-2013.doc>

Závěrečný účet obce Kujavy. *Obec Kujavy* [online]. 2014 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.kujavy.cz/dokumenty/2804-zaverecny-ucet-za-rok-2014-souhrn.pdf>

Závěrečný účet obce Kujavy. *Obec Kujavy* [online]. 2015 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.kujavy.cz/cs/obec-kujavy/dokumenty/zaverecny-ucet/category/245-zaverecny-ucet-2015>

Závěrečný účet obce Kujavy. *Obec Kujavy* [online]. 2016 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.kujavy.cz/cs/obec-kujavy/dokumenty/zaverecny-ucet/file/2321-zaverecny-ucet-obce-kujavy-za-rok-2016>

Závěrečný účet obce Mankovice. *Obec Mankovice* [online]. 2012 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: http://www.mankovice.cz/urad-2/uredni-deska/zaverecny-ucet-obce-mankovice-za-rok-2012-65.html?kshow=&sort=1&order=0&show=1&archiv_rok=2013&hledej=&nadpisy=ano&kde_hledat=sekce&kateg%5B6%5D=4&cas=starsi&doba=-1&casod=&casdo=&kshowback=

Závěrečný účet obce Mankovice. *Obec Mankovice* [online]. 2013 [cit. 2018-04-22]. Dostupné: http://www.mankovice.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah123_1.doc&original=1595-zaverecny-ucet-obce-mankovice-r-2013.doc

Závěrečný účet obce Mankovice. *Obec Mankovice* [online]. 2014 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: [http://www.mankovice.cz/urad-2/uredni-deska/zaverecny-ucet-obce-mankovice-za-rok-2014-162.html?kshow=&sort=1&order=0&show=1&archiv_rok=2015&hledej=&nadpisy=ano&kde_hledat=sekce&kateg%5B6%5D=4&cas=starsi&doba=-1&casod=&casdo=&kshowba ck=](http://www.mankovice.cz/urad-2/uredni-deska/zaverecny-ucet-obce-mankovice-za-rok-2014-162.html?kshow=&sort=1&order=0&show=1&archiv_rok=2015&hledej=&nadpisy=ano&kde_hledat=sekce&kateg%5B6%5D=4&cas=starsi&doba=-1&casod=&casdo=&kshowback=)

Závěrečný účet obce Mankovice. *Obec Mankovice* [online]. 2015 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: http://www.mankovice.cz/urad-2/uredni-deska/zaverecny-ucet-obce-mankovice-za-rok-2015-zprava-o-vysledku-prezkoumani-hospodareni-obce-mankovice-ic-00600776-za-rok-2015-218.html?kshow=&sort=1&order=0&show=1&archiv_rok=2016&hledej=&nadpisy=

ano&kde_hledat=sekce&kateg%5B6%5D=4&cas=starsi&doba=-1&casod=&casdo=&kshowback=

Závěrečný účet obce Mankovice. *Obec Mankovice* [online]. 2016 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: http://www.mankovice.cz/urad-2/uredni-deska/navrh-zaverecneho-uctu-za-rok-2016-zprava-o-vysledku-prezkoumanifinancni-hospodareni-zs-rozvaha-vykaz-zisku-a-ztraty-priloh-a-279.html?kshow=&sort=1&order=0&show=1&archiv_rok=2017&hledej=&nadpisy=ano&kde_hledat=sekce&kateg%5B6%5D=4&cas=starsi&doba=-1&casod=&casdo=&kshowback=

Výroční zprávy Základní školy a Mateřské školy Bílov za roky 2012 – 2016

Výroční zprávy Základní školy a Mateřské školy Kujavy za roky 2012 – 2016

Výroční zprávy Základní školy a Mateřské školy Mankovice za roky 2012 – 2016

Roční výkazy o knihovně v Bílově za roky 2012 - 2016

Roční výkazy o knihovně v Kujavách za roky 2012 - 2016

Roční výkazy o knihovně v Mankovicích za roky 2012 - 2016

Roční výkazy EKO-KOMu obce Bílov za roky 2012 - 2016

Roční výkazy EKO-KOMu obce Kujavy za roky 2012 - 2016

Roční výkazy EKO-KOMu obce Mankovice za roky 2012 – 2013, 2015 – 2016

Roční hlášení do ISPOP obce Bílov za roky 2012 – 2016

Roční hlášení do ISPOP obce Kujavy za roky 2012 - 2016

Roční hlášení do ISPOP obce Mankovice za roky 2015 - 2016

Zákon č. 565 ze dne 13. prosince 1990 o místních poplatcích. Dostupné také na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

Ústavní zákon č. 1 ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. Dostupný také na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). Dostupný také na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 243 ze dne 29. června 2000 o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). Dostupný také na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-243>

Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Dostupný také na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

Zákon č. 185 ze dne 15. května 2001 o odpadech a o změně některých dalších zákonů. Dostupný také na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-185>

Zákon č. 257 ze dne 29. června 2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon). Dostupný také na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-257>

Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Dostupný také na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

Vyhláška č. 14 ze dne 29. prosince 2004 o předškolním vzdělávání. Dostupná také na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-14>

Vyhláška č. 48 ze dne 18. ledna 2005 o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky. Dostupná také na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-48>

Zákon č. 134 ze dne 19. dubna 2016 o zadávání veřejných zakázek. Dostupný také na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134>

Webové stránky

<http://www.bilov.cz/>

<http://www.kujavy.cz/>

<http://www.mankovice.cz/>

<http://www.naseknihovna.cz/kujavy/>

<http://www.mapy.cz/>

SEZNAM ZKRATEK

a.s.	akciová společnost
CZ-COFOG	klasifikace funkcí veřejnoprávních subjektů
CZ-COPNI	klasifikace služeb neziskových institucí sloužících domácnostem
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
ISPOP	Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností
MŠ	mateřská škola
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SRPŠ	Sdružení rodičů a přátel školy
TJ	Tělovýchovná jednota
ZŠ	základní škola

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11. května 2018

.....
Petra Vojkůvková

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Schéma rozpočtu obcí

Příloha č. 2 Zobrazení vybraných obcí v mapě